

Jaarverslag 2018

Lorentz Casimir Lyceum

**LORENTZ
CASIMIR
LYCEUM**

havo/atheneum/gymnasium

In een stimulerende omgeving daagt het Lorentz Casimir Lyceum leerlingen uit om hun talenten maximaal te ontplooiën als voorbereiding op de moderne samenleving

Inhoudsopgave

	pag
Voorwoord	3
Inleiding: missie en visie	4
I Organisatiestructuur	5
II Onderwijs	8
III Leerlingbegeleiding	14
IV Kwaliteitszorg	16
V Personeel	22
VI Huisvesting, facilitair bedrijf, leermiddelen en ICT	25
VII Inspraakorganen	27
VIII Continuïteitsparagraaf	28
Personele bezetting en leerlingaantallen	28
Meerjarenbegroting resultaat	29
Meerjarenbalans	30
Interne risicobeheersingssysteem	31
Risico-analyse	31
Rapportage toezichhoudend orgaan	35
IX Financiën	37
Jaarrekening 2018	
Toelichting balans, staat van baten en lasten, kasstroomoverzicht	38
Balans per 31 december 2018	42
Staat van baten en lasten 2018	44
Kasstroomoverzicht 2018	45
Toelichting op de balansposten	46
Toelichting op de staat van baten en lasten	52
Voorstel resultaatbestemming 2018	54
Gebeurtenissen na balansdatum	54
WNT verantwoording	55
X Overige gegevens	
Gegevens over de rechtspersoon	57
Organigram	58
Accountantsverklaring	59

Voorwoord

Hierbij bieden wij u ons jaarverslag 2018 aan, hetgeen inzicht geeft in onze ambities en de behaalde resultaten. Daarbij sluiten wij aan op Sectorakkoord VO 2014-2017, maar ook de VO-2020 ambitie van de VO-raad, het visiestuk van het samenwerkingsverband Orion.

In 2018 zijn we volop bezig geweest met de realisatie van ons Schoolplan 2021, gebaseerd op onze missie en visie.

In een stimulerende omgeving daagt het Lorentz Casimir Lyceum leerlingen uit hun talenten maximaal te ontplooiën als voorbereiding op de moderne samenleving.

De visie is:

- Leerlingen volgen gedegen onderwijs van hoog niveau en behalen bovengemiddelde resultaten.
- Leerlingen nemen voor zichzelf en voor anderen hun verantwoordelijkheid in het leerproces.
- Leerlingen ervaren een veilige omgeving en voelen zich gewaardeerd.
- Leerlingen kunnen, naast het basiscurriculum, kiezen uit een divers aanbod van activiteiten binnen en buiten de school.
- Leerlingen zijn in staat zelfstandig en in samenhang succesvol deel te nemen aan de moderne samenleving.

Bij de realisatie van onze ambities geldt altijd dat een gezonde balans in werk/leeromgeving het kader is voor onze doelen. Werkdruk is hierbij een item dat duidelijk naar voren komt, hetgeen met zorg geëvalueerd is in 2018 en waar vervolgstappen aan gekoppeld zijn. Wij willen met elkaar werken vanuit onze passie, onze leerlingen inspireren en hen laten werken vanuit hun intrinsieke motivatie. Secties en daarbij alle onderwijsgeveden binnen school leveren een mooie bijdrage aan beide doelen. Hierbij kan altijd op een hoge inzet en een sterk gevoel voor kwaliteit gerekend worden.

We hebben een complexe taak: kennis en vaardigheden bijbrengen in de maatschappelijke context van een snel veranderende samenleving. Naast het opbouwen van kennis levert de school ook een belangrijk aandeel in de socialisatie van het kind, dat onze school als jong volwassene verlaat, als een burger met maatschappelijke verantwoordelijkheden, een bewustzijn daarvan en de capaciteiten om er iets mee te doen. Soms wringt deze verantwoordelijkheid met de door ons gewenste hoge resultaten. In deze paradox blijven we onze weg zoeken, uitgaande van een positieve pedagogiek en een hoog cognitief niveau als basiswens.

Onze organisatievorm zoekt het midden tussen projectmatige manier van werken bij o.a. Quest en het klassieke onderwijs. Deze manier van werken blijft ook in de toekomst leidend, waarbij leerlingen verantwoordelijkheid kunnen nemen en verantwoording daarover kunnen afleggen.

Vanzelfsprekend moet onze lat op cognitief niveau hoog blijven liggen. Uit de resultaten zoals die zichtbaar zijn bij Vensters voor Verantwoording, bij de Opbrengstenkaart van de Inspectie maar ook in de diverse overzichten van de 'beste scholen' blijkt dat onze school met beide afdelingen landelijk heel erg goed blijft scoren. We leggen als school bij onze leerlingen een stevige basis voor hun verdere ontwikkeling ook in de persoonsvorming en de vaardigheden die herkenbaar zijn in ons programma als Brainportschool. We kunnen als school trots zijn op de bijdragen van onze medewerkers, leerlingen en ouders, want in deze samenwerking schuilt de kiem van ons succes. Wij kijken er naar uit om ook komend jaar hier weer invulling aan te geven!

Jessica Baart
Rector-bestuurder

Inleiding: missie en visie

Het schoolplan 2021 is nog steeds het kader waarbinnen gehandeld wordt. De missie is daarin onveranderd gebleven, de visie is echter in nuance bijgesteld:

Missie

In een stimulerende omgeving daagt het Lorentz Casimir Lyceum leerlingen uit om hun talenten maximaal te ontplooiën als voorbereiding op de moderne samenleving.

Visie

- Leerlingen volgen gedegen onderwijs van hoog niveau en behalen bovengemiddelde resultaten.
- Leerlingen nemen voor zichzelf en voor anderen hun verantwoordelijkheid in het leerproces.
- Leerlingen ervaren een veilige omgeving en voelen zich gewaardeerd.
- Leerlingen kunnen, naast het basiscurriculum, kiezen uit een divers aanbod van activiteiten binnen en buiten de school.
- Leerlingen zijn in staat zelfstandig en in samenhang succesvol deel te nemen aan de moderne samenleving.

Deze missie en visie zijn omschreven naar onderwijsdoelstellingen, die we vanuit een positieve pedagogiek willen gaan benaderen:

1. Gedegen onderwijs, gericht op vakkennis en vakvaardigheden met een bovengemiddeld examenresultaat.
2. 21^e -eeuwse vaardigheden, maatschappelijke oriëntatie, omgevingsgericht, samenwerking en samenhang.
3. Eigenaarschap van elke deelnemer, professioneel functioneren, verantwoordelijkheid voor jezelf en de omgeving en groei naar zelfstandigheid.
4. Breed palet aan activiteiten voor elke capaciteit, elk talent en elke interesse.
5. Positieve pedagogiek, waardering voor elke deelnemer, veiligheid en respect.

Daarbij geldt altijd dat we vanuit een gezonde balans in werk/leeromgeving proberen deze doelen te bereiken. Hier is nadrukkelijk aandacht voor geweest in het kalenderjaar 2018. De waarde behandel een ander zoals je zelf ook graag behandeld wilt worden is daarbij in basis aanwezig.

Er is op het Lorentz Casimir Lyceum een bijzonder stevig fundament aanwezig. Een geborgen leer- en werkomgeving met daarnaast eigenaarschap voor alle deelnemers van school mag daarbij meer vanzelfsprekend zijn. Zo proberen wij gezamenlijk invulling geven aan onze missie.

I Organisatiestructuur

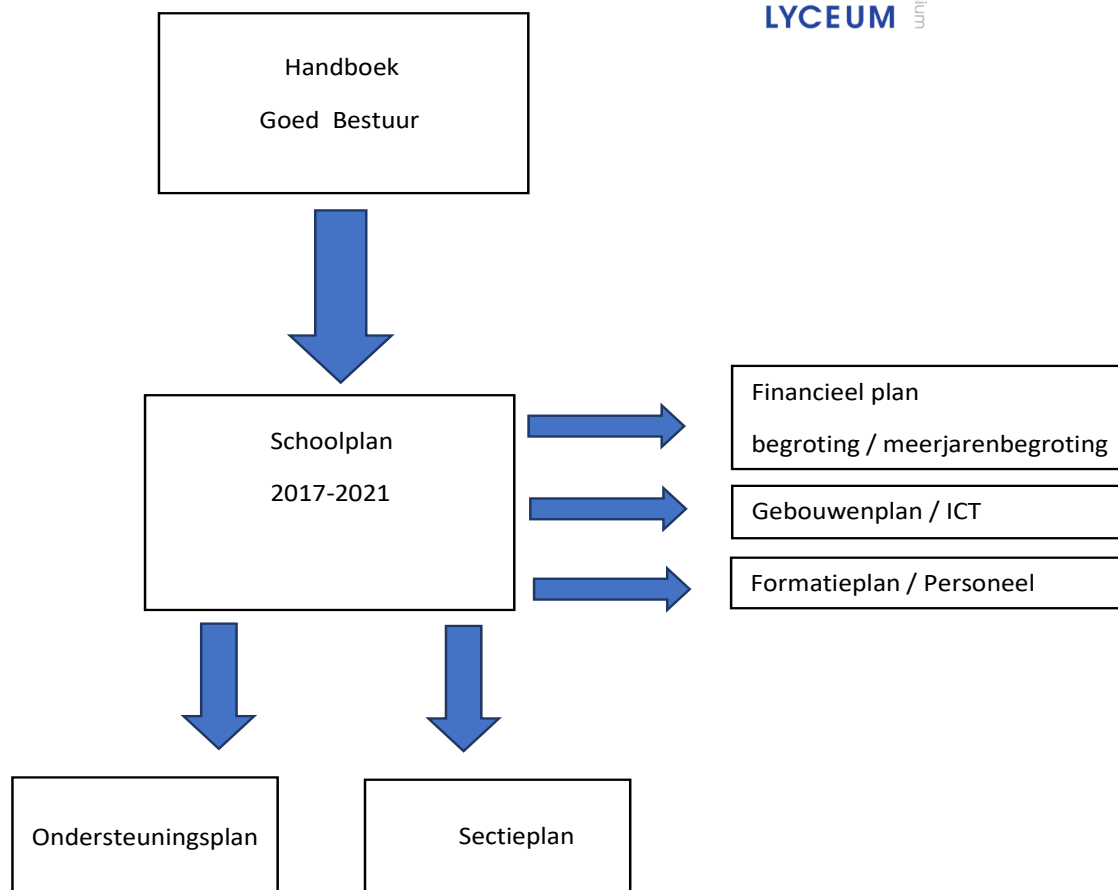
Bestuursmodel

In 2015 is een overstap gemaakt naar een Raad van Toezicht model voor de stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven (ABVOE). Dit model is onveranderd gebleven.

De rector-bestuurder bestuurt de stichting onder toezicht van de Raad van Toezicht en voert als zodanig het bevoegd gezag over de onder de stichting ressorterende school. In het managementstatuut staat de rol van de conrectoren duidelijk omschreven, de rol van de rector-bestuurder is in de statuten van het bestuursreglement uitgewerkt. De rector-bestuurder legt verantwoording af over het functioneren van de stichting en de onder de stichting ressorterende school. Het besturen gebeurt met in achtneming van de statuten, het reglement voor de raad van toezicht en het bestuursreglement en de voor de stichting van toepassing zijnde Code Goed Bestuur.

Ongeacht de taken en bevoegdheden binnen de schoolleiding wordt gewerkt volgens het principe van collectieve verantwoordelijkheid. Als niet tot consensus in besluitvorming kan worden gekomen, dan neemt de rector-bestuurder het besluit.

De samenhang van de plannen wordt in onderstaand model schematisch weergegeven. Beleidsplannen worden naast de reguliere wettelijke kaders ook mede beïnvloed door de gemeenschappelijk gedragen visie van het Orion samenwerkingsverband. Bij de opgestelde plannen wordt een grote mate van gedragenheid nagestreefd onder de personeelsleden, door bij de samenstelling ervan op basis van vrijwillige bijdragen input te verzamelen.

Per 1 oktober 2018 bestond de raad van toezicht uit:

De heer ir. J.E. Blankevoort, voorzitter

De heer drs. P.C.A. Aben RA

Dhr. Mr. H.P.J. Berkvens bc

Mw. Mr. A.M.Th.G. van Dijk-Colen

Dhr. A. van Ek Bc

De hoofd- en nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht zijn:

Hoofd- en nevenfuncties Raad van Toezicht

De heer ir. J.E. Blankevoort, voorzitter	Key Strategic Project Manager DHL Supply Chain Benelux; Owner & Management Consultant Drive4Result
De heer drs. P.C.A. Aben RA	Zelfstandig financieel deskundige; Docent/examinator Universiteit van Tilburg
Dhr. Mr. H.P.J. Berkvens bc	Manager bedrijfsvoering/teammanager Dienst Personeel en Organisatie van Fontys Hogescholen
Mw. Mr. A.M.Th.G. van Dijk-Colen	Teammanager Coöperatieve Rabobank U.A.; Secretaris Stichting Fons Scholae
Dhr. A. van Ek Bacc	Voorzitter College van Bestuur Stichting Leijestroom Vught; Docent Wiskunde Tweedegraads lerarenopleiding Wiskunde NCOI; Docent Rekenen PABO NCOI; Leercoach Trainer en coach opleiding HT2-elftal KNHB

Directiestructuur

Mevrouw drs. J. Baart MGM is rector-bestuurder van de school. De rector-bestuurder vormt samen met drs. M.A.P. Braat conrector begeleiding, de heer P.A.B.M. van Dijk, conrector interne organisatie en de heer H.M.H.G. Prinsen, conrector onderwijs de directie van de school.

Organigram van de structuur.

In de bijlage vindt u het organigram van het Lorentz Casimir Lyceum.

Orion

Het Lorentz Casimir Lyceum maakt deel uit van Orion. Dat is een samenwerkingsverband van 13 onafhankelijke scholen in de regio zuidoost Brabant. De scholen werken nauw samen op het gebied van onderwijsontwikkeling, personeelszaken, kwaliteitszorg en beheer. Het is een onderwijsnetwerk waarin vooral expertise wordt uitgewisseld op diverse niveaus van de deelnemende scholen. Kennisdeling, kwaliteitsbewustzijn en deskundigheidsbevordering staan voortdurend op de agenda. Verder werken de scholen in wisselende samenstelling samen bij het afsluiten van contracten, zoals een kopieercontract, een energiecontract en de Europese aanbesteding van 'gratis schoolboeken'. Binnen Orion vindt een oriëntatie plaats op versterkte regionale samenwerking. Daarnaast wordt gezamenlijk gepoogd een antwoord te formuleren op het lerarentekort, zowel kwantitatief als kwalitatief.

Namens het rectorenoverleg zit de rector van onze school de Orion brede kwaliteitscommissie voor. Deze commissie heeft o.a. een Orion brede studiedag voor secties georganiseerd, heeft een nieuw auditmodel in ontwikkeling voor het observeren van nieuwe lesvormen en organiseert drie keer per jaar bijeenkomsten voor de medewerkers kwaliteitszorg van Orion. Daarnaast is in samenwerking met de Universiteit Maastricht gewerkt aan een nieuwe onderzoekopleiding, de mini-MEBIT, waarin de basis van onderwijskundig onderzoek wordt aangeboden. Docenten worden begeleid vanuit de universiteit Maastricht, die ook garant staat voor de kwaliteit van het onderzoek. Het tweede jaar van deze opleiding heeft de intentie de verbinding met de onderzoeksgroep van Orion, te leggen

waarvandaan onderzoek voor alle ORION scholen uitgevoerd kan worden.

Brainport

Onze school maakt ook actief deel uit van het Brainport samenwerkingsverband. Hier maakt de rector ook deel uit van de kwaliteitscommissie en de commissie die het jaarlijkse Kennisfestival organiseert voor PO en VO docenten . Brainportscholen zorgen gezamenlijk voor een aanbod voor excellente leerlingen in verbreding/verdieping, doet aan kennisuitwisseling, organiseert professionaliseringsbijeenkomsten die voor individuele scholen niet bereikbaar zouden zijn.

De kwaliteitscommissie bereidt missie/visiedagen voor en houdt zich bezig met een diepgaande oriëntatie op een andere organisatiestructuur van het Brainportoverleg. De noodzaak daartoe wordt gezien in de constante groei van het aantal deelnemende scholen en het gewenste aantal activiteiten.

Lyceum op algemene grondslag

Onze school heeft sinds haar oprichting in 1930 vriendschapsbanden met drie andere lycea in Nederland. Het Amsterdams Lyceum, het Kennemer Lyceum en Het Baarnsch Lyceum behoren samen met het Lorentz Casimir Lyceum tot de oudste Nederlandse lycea op algemene grondslag. Jaarlijks ontmoeten onze leerlingen elkaar op een Artistieke Interlyceale en een Sport Interlyceale. Zowel de Artistieke Interlyceale als de Sport Interlyceale zijn dit kalenderjaar door het LCL gewonnen!

VBS (verbindend door diversiteit in het onderwijs)

Het LCL is ook lid van de netwerkorganisatie VBS. Hierin zijn zo'n 250 scholen voor primair en voortgezet onderwijs aangesloten. Er zijn gezamenlijke inkoop mogelijkheden, en VBS is beschikbaar als vraagbaak op verschillende expertisegebieden als bedrijfsvoering, diversiteit, een leven lang leren en samenwerking.

II Onderwijs

Doorstroom, resultaten en profielkeuze

Op 1 oktober 2018 stonden op onze school 1230 leerlingen ingeschreven, waarvan 3 die op een ROC hun diploma of certificaten proberen te halen, de zogenaamde Vavo-leerlingen.

De ontwikkeling van het aantal leerlingen in de afgelopen jaren is als volgt:

jaar	2013	2014	2015	2016	2017	2018
leerlingaantal	1170	1118	1133	1220	1216	1230

Op 1 oktober 2018 waren de leerlingen als volgt over de leerjaren en de opleidingen verdeeld:

	Havo/VWO	Havo	Atheneum	Gymnasium	Totaal
Brugklas	92	38		90	220
Leerjaar 2		100	68	41	209
Leerjaar 3		109	95	62	266
Leerjaar 4		101	83	31	215
Leerjaar 5		85	89	38	212
Leerjaar 6			76	29	105
Vavo-leerl.		2	1		3
Totaal	92	435	412	291	1230

In de onderbouw bieden we het projectonderwijs Quest aan, sinds 2013-2014 voor alle leerlingen.

Sinds augustus 2018 nemen alle leerlingen in de brugklas deel aan Cambridge Pre, versterkt Engels. De nieuwe opzet van het Cambridgeprogramma groeit jaar na jaar verder de school in. Leerlingen kunnen aan het einde van het meerjarig traject een certificaat behalen van het Cambridge Advanced Programma (CAE) of van het Proficiency Programma (CPE/near native).

	klas 1	klas 2	klas 3	klas 4 havo	klas 4 vwo	klas 5 vwo
Cambridge	220	130	153	17	78	40

Examenresultaten

Uitslag examenresultaten 2010 t/m 2018

Schooljaar	HAVO			VWO		
	aantal leerlingen	aantal geslaagden		aantal leerlingen	aantal geslaagden	
2017-2018	77	75	97,4%	109	104	95,4%
2016-2017	65	55	84,6%	131	124	94,6%
2015-2016	91	79	86,8%	101	92	91,1%
2014-2015	66	59	89,4%	99	96	97,0%
2013-2014	70	64	91,4%	151	138	91,4%
2012-2013	77	65	84,4%	137	128	93,4%
2011-2012	80	67	83,8%	150	126	84,0%

2010-2011	82	79	96,3%	119	107	89,2%
-----------	----	----	-------	-----	-----	-------

Door- en uitstroomgegevens einde schooljaar 2017-2018

1e brugjaar havo/vwo	Totaal aantal leerlingen aan het eind van het schooljaar	Bevorderd naar het havo en blijft op school	Bevorderd naar het vwo en blijft op school	Bevorderd naar het havo of vwo en verlaat de school	Niet bevorderd en blijft op school	Niet bevorderd en verlaat de school
	217	92 42,4%	108 49,8%		9 4,1%	8 3,7%

Havo leerjaar	Totaal aantal leerlingen aan het eind van het schooljaar	Bevorderd in dezelfde schoolsoort of geslaagd en blijft op school	Bevorderd in dezelfde schoolsoort of geslaagd en verlaat de school	Bevorderd naar een andere schoolsoort en blijft op school	Niet bevorderd of niet geslaagd en blijft op school	Niet bevorderd of niet geslaagd en verlaat de school
2	103	93 90,3%		1 1,1%	4 3,9%	5 4,9%
3	85	72 84,7%	1 1,2%		9 10,6%	2 2,4%
					1* 1,2%	
4	94	77 81,9%			10 10,6%	7 7,5%
5	79	4 5,1%	71 89,9%		3** 3,8%	
					1*** 1,2%	

Vwo leerjaar	Totaal aantal leerlingen aan het eind van het schooljaar	Bevorderd in dezelfde schoolsoort of geslaagd en blijft op school	Bevorderd in dezelfde schoolsoort of geslaagd en verlaat de school	Bevorderd naar een andere schoolsoort en blijft op school	Niet bevorderd of niet geslaagd en blijft op school	Niet bevorderd of niet geslaagd en verlaat de school
2	158	151 95,6%	1 0,6%	4 2,5%	1 0,6%	1 0,6%
3	115	103 89,6%	1 0,9%	9 7,8%	2 1,7%	
4	111	97 87,4%		3 2,7%	11 9,9%	
5	134	102 76,1%	2 1,5%		28 20,9%	2 1,5%
6	109		104 95,4%		3 2,8%	
					2* 1,8	

* Rutteroute

** 1 II voortijdig teruggetrokken

*** Rutteroute na 1e jaar gespreid examen

Profielkeuze

Bij de profielkeuze zijn drie zaken belangrijk: wat wil ik (passie)? Wat kan ik (capaciteiten)? En wat is het toekomstperspectief (studieplaats en arbeidsmarkt)? Leerlingen moeten een goed beeld krijgen van wat ze willen, van wat zij kunnen en wat de kansen later zijn. Voor het maken van een goede keuze verzorgen de mentoren en de decanen lessen om het keuzeproces te begeleiden. De vakdocenten adviseren iedere leerling bij de keuze. Leerlingen gaan ook naar voorlichtingsbijeenkomsten elders.

Als leerlingen en ouders kiezen moeilijk vinden kan de mentor en ook de decaan in een persoonlijk gesprek adviseren. Dit gebeurt ook als het gekozen profiel niet verstandig wordt geacht. Het doel is steeds een profiel te kiezen dat past bij de interesse en de capaciteiten van de leerling. In de voorlichting wordt expliciet gewezen op de extra kansen die een bètaprofiel op de arbeidsmarkt biedt: NG-profiel met als profielkeuzevak biologie of NT-profiel met natuurkunde. We zien dat dit profiel dan ook door een grote meerderheid op het vwo wordt gekozen op onze school.

Aantal leerlingen havo 5 naar profiel	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Cultuur/maatschappij (CM)	4	14	18	4	7
Economie/maatschappij (EM)	30	42	22	27	36
Natuur/gezondheid (NG)	14	10	17	17	20
Natuur/techniek (NT)	18	16	31	31	22
Profielcombinatie EM/CM				1	
Profielcombinatie NT/NG	32	10	31	21	16

Aantal leerlingen vwo 6 naar profiel	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Cultuur/maatschappij (CM)	7	8	3	6	1
Economie/maatschappij (EM)	21	25	30	25	20
Natuur/gezondheid (NG)	46	40	28	25	21
Natuur/techniek (NT)	26	29	72	53	64
Profielcombinatie EM/CM	0	6	10	10	6
Profielcombinatie NT/NG	72	35	61	55	54

Onderwijsvernieuwingen

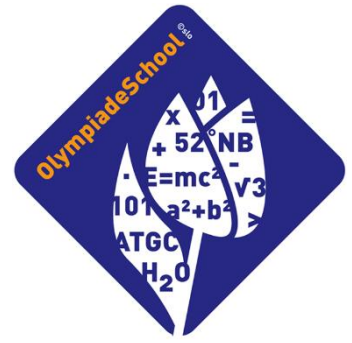
In het sectorakkoord VO zijn een aantal ambities benoemd met betrekking tot de onderwijsontwikkelingen:

1. Uitdagend onderwijs voor iedereen
2. Eigentijdse voorzieningen
3. Partnerschap in de regio
4. School als lerende organisatie
5. Brede vorming voor alle leerlingen

Met het hieronder beschreven onderwijsaanbod probeert het Lorentz Casimir Lyceum invulling te geven aan deze doelstellingen. De organisatie die hier mede vorm aan geeft heeft haar wortels in de ambities vier en vijf uit het sectorakkoord. De samenwerking in de regio, voor zowel passend onderwijs als binnen Orion/Brainport faciliteren mede het diverse aanbod. Dat geldt ook voor de samenwerking tussen de Lycea die deelnemen aan de jaarlijkse interlyceales. Het principe van de lerende organisatie wordt in alle ontwikkelgroepen van onderwijsontwikkelingen toegepast.

Uitdagend onderwijs voor iedereen.

We dagen elke leerling uit om te onderzoeken waar hij of zij goed in is en daarin uit te blinken. Leerlingen kunnen naast de vaklessen deelnemen aan een groot en divers aanbod van uitdagende activiteiten.

- Het LCL is een Olympiadeschool en we dagen elke leerling uit om te onderzoeken waar hij of zij goed in is en daarin uit te blinken. Wij enthousiasmeren onze leerlingen om, naast de vaklessen, mee te doen met een groot en divers aanbod van Nationale Olympiades en andere landelijke wedstrijden voor wiskunde, natuurkunde, scheikunde, biologie en aardrijkskunde.
- BrainSport is het door docenten zelf ontwikkelde beta-excellentieprogramma. BrainSport laat leerlingen kennis maken met bijzondere theorieën, toegepaste wetenschap, praktische onderzoeksvaardigheden en uitdagende inzichtvraagstukken voor de vakken natuurkunde, scheikunde en wiskunde. 25 getalenteerde leerlingen uit V4/V5 volgen een verbredingsprogramma in de vorm van colleges, excursies en practica, veelal geleid door externe deskundigen. 20 leerlingen uit V6 hebben het verdiepingsprogramma gevolgd op het gebied van scheikunde, wiskunde en natuurkunde.
- Lagerhuisdebatgroep en deelname aan regionale finales.
- Artistieke Interlyceale. Landelijke competitie op het artistieke en creatieve vlak. Aan de voorrondes op school leveren ruim 100 leerlingen een muzikale en creatieve bijdrage.
- Sportwedstrijden, zoals het landelijke Shell schoolhockeytoernooi en natuurlijk de Sport Interlyceale.
- Lidmaatschap van het leerlingenbestuur van het Lorentz Casimir Lyceum (LCLV) bestuur zorgt voor de ontwikkeling van bestuurlijke en organisatorische competenties.
- In de business class worden leerlingen extra uitgedaagd met contextrijke voorbeeld over bijvoorbeeld het opzetten van een eigen bedrijf. Zo stimuleren we ondernemerschap bij leerlingen.

Quest

Wie in zijn missie verklaart leerlingen voor te bereiden op de moderne samenleving, gaat verder dan het verzorgen van uitstekend vakonderwijs. Met Quest ontwikkelen we de 21st century skills: vaardigheden die nodig zijn om succesvol te studeren, te werken en te leven in de nabije toekomst. Dat betekent innovatief en creatief denken (out of the box), samenwerken aan oplossingen, bewustwording van samenhang, helder communiceren, overtuigend presenteren en zinvol bronnenonderzoek doen. Door de Questprojecten worden allerlei verbanden gelegd tussen de leerling, diverse instellingen en de maatschappij waarin wij leven. Hierdoor draagt Quest optimaal bij aan de missie van het LCL. Het is 100% LCL en een uniek onderwijsconcept in de Brainportregio.

Een ontwikkelgroep, bestaande uit zes docenten (DOT), is continu bezig om nieuwe projecten te bedenken en bestaande projecten te optimaliseren. Elk project start met een multidisciplinaire opdracht. Door samenwerking en specialisatie van elke leerling kan het project tot een goed eindresultaat worden gebracht. Leerlingen worden uitgedaagd om buiten de grenzen van de schoolvakken te treden. Ze moeten op een creatieve manier samen met anderen oplossingen bedenken voor actuele problemen. Leerlingen moeten innovatief en conceptueel kunnen denken, als wereldburgers die zich bewust zijn van de noodzaak om duurzaam te ontwerpen en te ontwikkelen. Zij moeten verantwoordelijkheid nemen: een eigen actieve rol spelen in het proces en een bijdrage leveren aan het product. Ook is nodig open en transparant te communiceren met elkaar en visies en ideeën te presenteren. Bijkomende vaardigheden als plannen, organiseren en feedback geven worden ook ontwikkeld. Het goed presenteren van de eindresultaten aan een breed publiek is het sluitstuk van vrijwel iedere opdracht.

Een voorbeeld van een zeer succesvol Questproject in de brugklas is MeMagazine: leerlingen werken in groepjes van vijf samen aan een digitaal tijdschrift waarin zij elkaar interviewen en stukjes schrijven over interessante hobby's. Zo leren zij elkaar beter kennen en tegelijkertijd goed samen te werken en te overleggen. Ouders zijn trots op de ICT-vaardigheden die hun kinderen demonstreren op de presentatieavonden. Quest is schoolbreed

ingevoerd in klas 1, 2 en 3. Inmiddels zijn ook alle projecten in deze klassen vernieuwd. Na drie jaar krijgt elke leerling een Questcertificaat uitgereikt.

Versterkt talenonderwijs

Op het Lorentz Casimir Lyceum willen we leerlingen ook laten excelleren op het gebied van talen. In juni en in december deden leerlingen uit de gehele bovenbouw examen voor een Cambridge Certificate. In de klassen 5 en 6 kunnen leerlingen kiezen voor versterkt Frans van het Diplôme d'Études en Langue Française (afgekort DELF).

Profilering havo

Wij willen onze havo-afdeling nog sterker maken, zodanig dat havoleerlingen, ouders en docenten trots zijn op de prestaties en goed zijn voorbereid op de toekomst. De havo-afdeling moet een duidelijk onderscheidend eigen gezicht hebben binnen het LCL. Iedereen in Eindhoven en omgeving moet denken: 'Ook voor de havo moet je op het LCL zijn!' Momenteel wordt op allerlei vlakken gewerkt aan de havoprofilering. In augustus is voor de derde maal gestart met een aparte havobrugklas. In alle jaarlagen van havo wordt een passende didactiek en normering toegepast en les gegeven door docenten met affiniteit voor deze specifieke leerlingengroep. Een DOT heeft gewerkt aan een eigen invulling voor havo van het profielwerkstuk: meer thematisch, praktisch en projectmatig. Het centrale thema was 'het LCL in de toekomst'.

Design

We leven in een snel veranderende samenleving met enorm toegenomen welvaart en een veel hoger opleidingsniveau van de bevolking. Door de bevolkingsgroei en de mondiale economische ontwikkelingen neemt ook de druk toe op goed onderwijs. Onderwijs dat leerlingen voorbereidt op die toekomst. Nederland moet concurrerend zijn in het maken van nieuwe dingen of in het ontwikkelen van nieuwe manieren van produceren. Daarvoor is innovatie nodig; dingen anders doen, slimmer en beter, zodat we andere en betere producten ontwikkelen. Een eerste aanzet voor research en ontwikkeling proberen we de leerlingen bij te brengen bij dit nieuwe vak design zoals we dat aanbieden in klas 4 en 5 havo en atheneum. Het vak design bouwt voort op de basisvaardigheden die aangeleerd zijn bij de Questprojecten en 3Design.

3Design

Out of the box denken, dat staat centraal bij het in Nederland unieke vak 3Design. 3Design is een combinatie van het oude vak techniek en handvaardigheid. In 2014 hebben we de vakken samengevoegd en in een nieuw en modern jasje gestoken. Bij het vak 3Design wordt de creativiteit en het technisch inzicht van leerlingen aangesproken. Daarmee kunnen leerlingen zich later onderscheiden. Tot ver buiten de Brainport regio Eindhoven is de vraag naar innovatieve (technische) mensen heel erg groot. Dit nieuwe vak is een van onze schoolspecifieke invullingen van de brede vorming van leerlingen.

Plusdocument

Het behalen van een VO-diploma is en blijft een belangrijk doel, een diploma met een mooie cijferlijst. Naast dat diploma en de cijferlijst krijgt iedere leerling sinds 2014 een zogenoemd 'plusdocument'. Dat is een soort portfolio waarin opgenomen is welke (andere) resultaten en vaardigheden hij of zij heeft laten zien. Dat kan variëren van het deelnemen aan masterclasses of olympiades, het werken voor de schoolkrant, lid zijn (geweest) van de Leerlingenvereniging of de MR of uitstekende prestaties hebben geleverd op landelijke schoolsportevenementen. In het 'plusdocument' komt tot uiting op welke manier de school heeft bijgedragen aan een van de zeven ambities van het sectorakkoord: de brede persoonlijke vorming.

Brainportschool

In augustus 2015 is onze school toegetreden tot de selecte groep scholen in de regio die zich inzet voor modern onderwijs vanuit de Brainportgedachte: innovatief, onderzoekend, ondernemend, samenhangend en gericht op het ontwikkelen van 21e-eeuwse vaardigheden. Alle bovenstaande LCL-onderwijsvernieuwingen en kwaliteiten vallen daarmee onder één naam: Brainportschool. De Brainportscholen vormen een samenwerkingsverband dat samen wil delen en vermenigvuldigen om zo nog meer inhoud te kunnen geven aan het Brainportonderwijs. Leden van de directie hebben zitting in de diverse werkgroepen van dit samenwerkingsverband, zoals de kwaliteitscommissie, commissie professionalisering, coördinatoren onderwijs. Daarnaast is mede door onze directieleden een visietraject gestart binnen de Brainportscholen en is een bijdrage geleverd aan de organisatie van het Kennisfestival, een

innovatief festival waar docenten uit het basisonderwijs en voortgezet onderwijs hun meest vooruitstrevende projecten met elkaar delen.

III Leerlingbegeleiding

Het Lorentz Casimir Lyceum biedt uitdagend, inspirerend en betekenisvol onderwijs om leerlingen optimaal toe te rusten voor het wetenschappelijk onderwijs en de kennisintensieve maatschappij van de 21ste eeuw. Alle leerlingen moeten daarbij de kans krijgen om hun kwaliteiten en mogelijkheden maximaal te ontplooiën. Dit heet passend onderwijs. Deze vorm van onderwijs moet ervoor zorgen dat elk kind het beste uit zichzelf haalt. Het Lorentz Casimir Lyceum biedt in het kader van het passend onderwijs ruime basisondersteuning voor alle leerlingen. Daarnaast wordt een ruim budget vrijgemaakt voor individuele extra ondersteuning van leerlingen die het reguliere onderwijs om uiteenlopende redenen zonder extra hulp niet succesvol kunnen volgen. Er is een heldere ondersteuningsstructuur die zo is opgezet dat problemen bij leerlingen snel in beeld komen en dat zij zo professioneel mogelijk worden begeleid en ondersteund. In het schoolondersteuningsprofiel 2018-2022 is vastgelegd welke basisondersteuning en (individuele) extra ondersteuning het Lorentz Casimir Lyceum kan bieden.

Intern & extern

Onze school heeft een intern team van mentoren en jaarlaagcoördinatoren en er zijn specialisten zoals decanen, psychologen, orthopedagogen, de schoolmaatschappelijk werker, de vertrouwenspersonen en de dyslexiecoaches. Ook zijn er docenten die gespecialiseerd zijn in hoogbegaafdheid. Al deze functionarissen staan onder leiding van de conrector leerlingbegeleiding. Monitoring vindt plaats door docenten, mentoren en jaarlaagcoördinatoren. Ouders kunnen ook zelf om ondersteuning voor hun kind vragen via de jaarlaagcoördinator. Soms kan problematiek zo ernstig zijn dat externe deskundigheid en hulp wordt ingeschakeld via het Zorgadvies-team (ZAT). De jeugdarts van de GGD, Bureau Leerplicht en schoolmaatschappelijk werk zijn lid van het ZAT.

Basisondersteuning

Het Lorentz Casimir Lyceum biedt ruime basisondersteuning voor alle leerlingen. Binnen de basisondersteuning wordt vooral extra tijd en aandacht gegeven aan leerlingen door de mentoren en de jaarlaagcoördinatoren. De mentor in de onderbouw richt zich in de studielessen op het 'leren leren' en op het groepsproces. In de bovenbouw is de aanpak van de mentor meer individueel. Sinds het vorige schooljaar bestaat voor alle leerlingen de mogelijkheid om behalve faalangstreductietraining ook een cursus plan- en studievoordigheden te volgen. Leerlingen uit de brugklas, bij wie hiaten in kennis worden vastgesteld, krijgen remedial teaching. De dyslexiecoach begeleidt leerlingen met dyslexie. Alle leerlingen uit de tweede en vierde klas kunnen deelnemen aan periodieke onderzoeken van de GGD. Indien nodig vinden interventies door de leerplichtambtenaar plaats. Binnen de basisondersteuning kunnen leerlingen intern voor een korte periode gebruik maken van individuele ondersteuning door een psycholoog of orthopedagoog. Zo'n honderd leerlingen zijn in 2018 kortstondig begeleid.

Extra ondersteuning

Leerlingen die naast de basisondersteuning nog extra ondersteuning nodig hebben, krijgen individuele hulp van een leerlingbegeleider. Deze stelt samen met de ouders een Ontwikkelingsperspectief (OPP) op. In het OPP wordt omschreven welke steun de leerling nodig heeft en hoe de school hieraan vorm gaat geven. Door regelmatig contact met leerling en ouders kunnen de doelstellingen bijgesteld worden. Aan het einde van het schooljaar wordt geëvalueerd. De financiering van de extra ondersteuning verloopt via het Regionaal Samenwerkingsverband. Opvallend is de sterke groei in de afgelopen jaren van het aantal leerlingen dat extra ondersteuning nodig heeft. De groei is verklaarbaar vanuit het landelijk beleid dat steeds minder leerlingen naar het VSO verwezen worden. Er is vooral sprake van een groeiende vraag naar auditieve ondersteuning. Deze groei is een landelijke trend. In 2018 hebben zo'n 100 leerlingen met extra hulp en ondersteuning hun schoolcarrière succesvol voortgezet. Elf leerlingen met jarenlange extra ondersteuning hebben in 2018 eindexamen gedaan en zijn geslaagd.

Talentontwikkeling & extra uitdaging

De invoering van Passend Onderwijs vraagt ook aandacht voor de talentontwikkeling van de leerling. Leerlingen die op het gebied van bijvoorbeeld sport of muziek getalenteerd zijn bieden wij waar mogelijk een maatwerkprogramma aan zodat zij hun talenten verder kunnen ontplooiën. In het jaar 2013-2014 is onze school gestart met een aanbod voor de meer- en hoogbegaafde leerling.

In de brugklassen gymnasium wordt een test afgenomen door het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek (CBO). Aan de hand van de uitslag is een groep leerlingen geselecteerd voor het excellentieprogramma BrainSport Junior. Dit programma wordt samengesteld en geleid door een docent die is opgeleid tot specialist hoogbegaafdheid. De deelnemers aan BrainSport Junior krijgen in de onderbouw een aantal aangepaste lessen met vakoverstijgende thema's aangeboden. Deze aanpak heeft als doel het motiveren van de meer getalenteerde leerling en wordt in de bovenbouw voortgezet in BrainSport. In 2018 namen zeventig leerlingen deel aan deze excellentieprogramma's.

IV Kwaliteitszorg

Een van de ambities van het sectorakkoord is: nieuwe verhoudingen in verantwoording en toezicht. Daarvoor kunnen veel instrumenten ingezet worden. Onze school heeft kwaliteit hoog in het vaandel staan Informatie daarover vind je op de website Vensters voor Verantwoording. Vensters voor Verantwoording werkt met 20 indicatoren die samen een genuanceerd en afgewogen beeld geven van de prestaties, het onderwijsbeleid, de kwaliteitszorg en de bedrijfsvoering op het Lorentz Casimir Lyceum. Via de website www.scholenopdekaart.nl kunnen ouders schoolresultaten raadplegen en scholen met elkaar vergelijken. Het is de bedoeling dat in de toekomst alle VO-scholen in Nederland zich op deze wijze verantwoorden naar de buitenwereld.

Bezoek inspectie

In 2018 is de inspectie op bezoek geweest en heeft de school met het oordeel goed beoordeeld. Men heeft zich voorafgaand aan het bezoek de volgende drie vragen gesteld:

- Wat verstaat het LCL onder goed onderwijs?
- Is de sturing op goede onderwijskwaliteit op orde?
- Realiseert het LCL goed onderwijs?

Alle drie de vragen zijn bevestigend beantwoord. Meer specifiek wordt de kwaliteitszorg, kwaliteitscultuur en de verantwoording en dialoog als goed beoordeeld. Daarnaast wordt genoemd dat op alle punten voldaan wordt aan het realiseren van goed onderwijs en de bijbehorende begeleiding.

Voorzichtig en vooruitstrevend, dat zijn de termen die kenmerkend zijn voor de school en de manier waarop zij met haar kwaliteit omgaat.

Het bezoek is afgesloten met een presentatie voor alle medewerkers, waarbij de inspectie een aantal aandachtspunten heeft meegegeven voor verdere ontwikkeling. Dat zijn de onderstaande punten:

- *Eigen leerdoelen meer op de voorgrond plaatsen*
 - *PTA bevat dan ook eigen leerdoelen*
 - *Eigen leerdoelen in doorlopende leerlijnen*
 - *Bijv. 21ste skills en (meta)cognitieve vaardigheden*
- *Analyse van resultaten (categorieën, continuüm) gebruiken voor het verbeteren van het aanbod, de onderwijstijd, het didactisch handelen en de toetsing*

ORION-audits

Het Lorentz Casimir Lyceum is aangesloten bij ORION (Onafhankelijk Regionaal Interscholair Onderwijs Netwerk). De ORION-scholen werken nauw samen op verschillende gebieden zoals kennisuitwisseling, onderwijsontwikkeling, personeelszaken en beheer. Binnen ORION werken de scholen nauw samen om de kwaliteit van het onderwijs en bedrijfsvoering te verhogen. Door landelijk beleid zijn alle scholen bezig met het 'werken aan opbrengsten'. Dat wil zeggen het in kaart brengen en analyseren van de vorderingen van hun leerlingen en het entameren van activiteiten waardoor de opbrengsten kunnen verbeteren. Binnen ORION zijn er benchmarks georganiseerd en het Lorentz Casimir Lyceum heeft daar ook aan deelgenomen op het gebied van de bedrijfsvoering. Daarnaast heeft het Lorentz Casimir Lyceum meegewerkt aan de voorbereiding van een audit door leerling-observatoren die in het jaar 2019 op school plaats zal vinden. Last but not least is een bijdrage geleverd aan de vernieuwing van het lesobservatieformulier dat ingezet wordt bij de Orion-audits, waar ook in 2019 aan deelgenomen zal worden voor met name de nieuwe onderwijsvorm Quest.

Intervisie en collegiale visitatie

Intervisie en collegiale visitatie zijn krachtige instrumenten om professionaliteit en onderwijskwaliteit te verbeteren. Nieuwe en startende docenten krijgen in het lopende schooljaar allemaal een tweejarig traject aangeboden om hun weg te vinden in onze school en om te werken aan het versterken van hun didactische en pedagogische vaardigheden. In 2018 is gewerkt met het nieuwe lesobservatie formulier waarin alle visiedoelen terugkomen. De eerste resultaten hiervan zijn positief. Dat betekent dat het formulier handvatten biedt om deze doelen te observeren waar aanwezig en gesprekken hierover te voeren waar deze nog niet zichtbaar zijn.

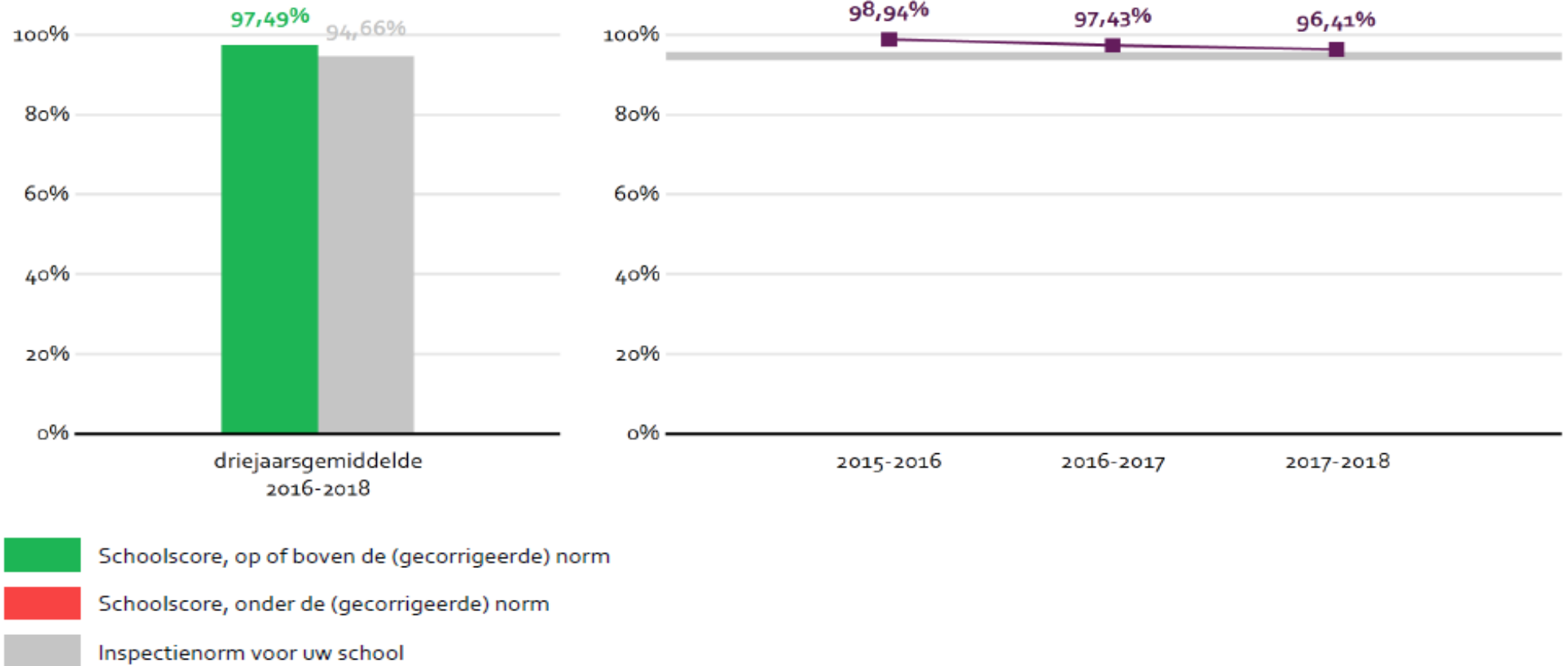
Daarnaast is vanuit de havo werkgroep op basis van een inventarisatie samengesteld, do's en don'ts, waar in 2019 een vervolg aan gegeven wordt.

Verantwoording

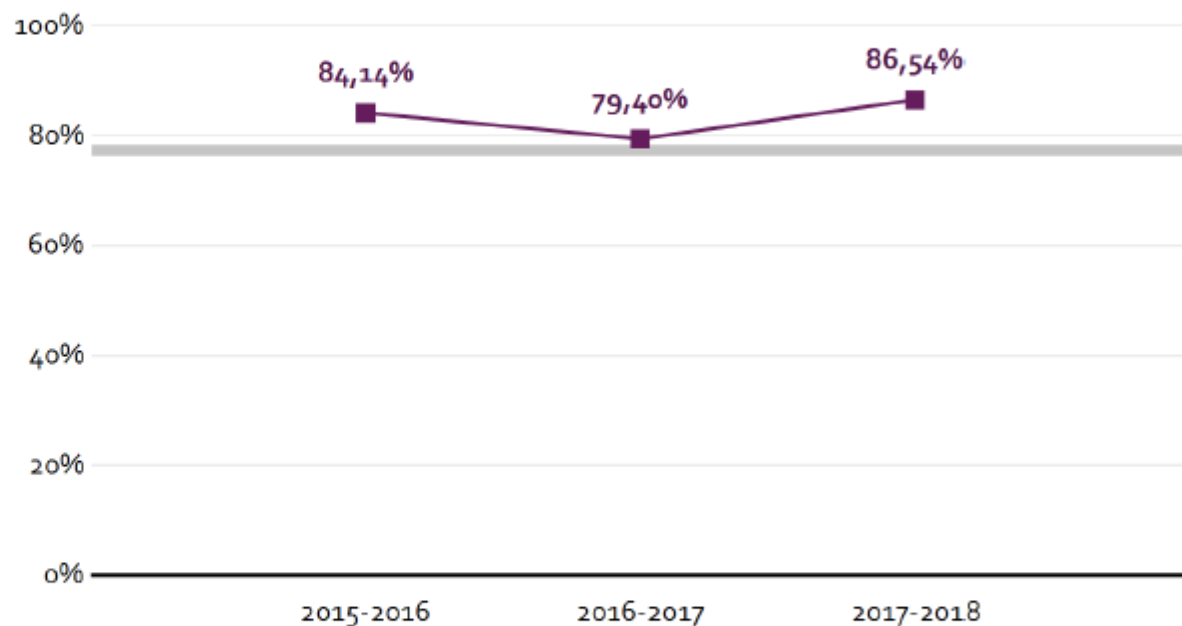
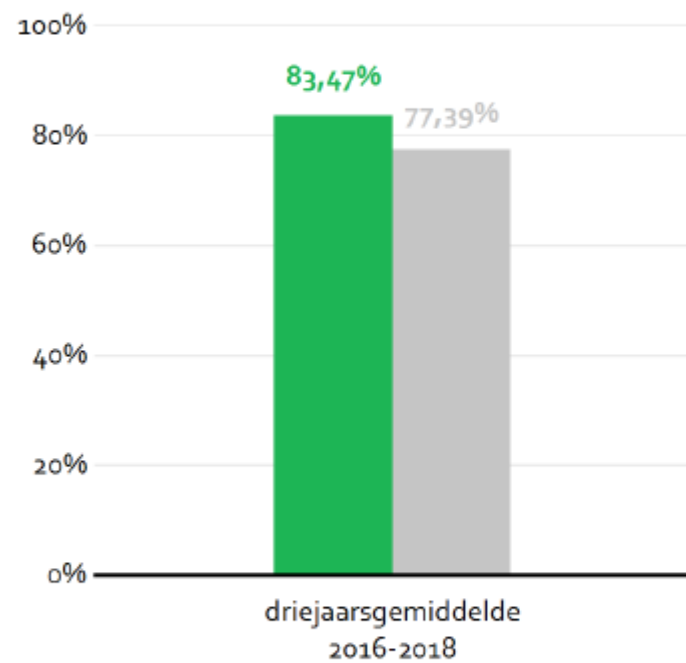
In vensters voor verantwoording staat een aggregatie van alle onderwijsresultaten van de school, afgezet tegen vergelijkbare scholen in het land over de afgelopen jaren. Voor wat betreft de doorstroom van de onder- en bovenbouw zowel op het havo en VWO scoort onze school ruim boven de norm.

De volgende gegevens komen uit de vensters voor verantwoording:

Wat is de onderbouwsnelheid (gebaseerd op de laatste drie schooljaren)?

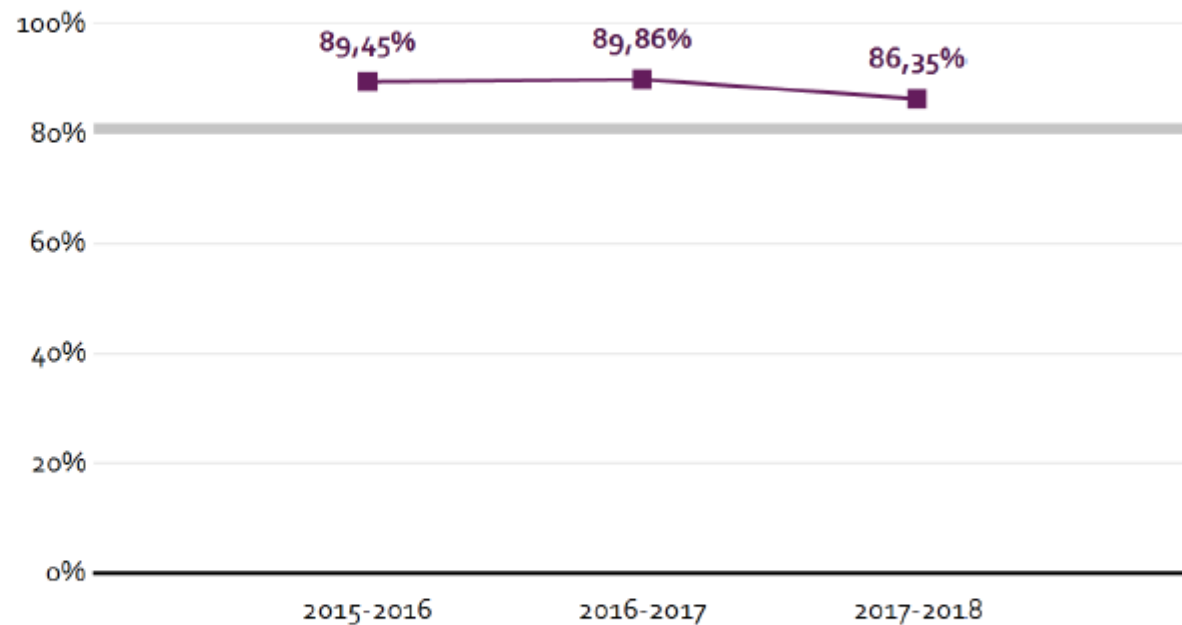
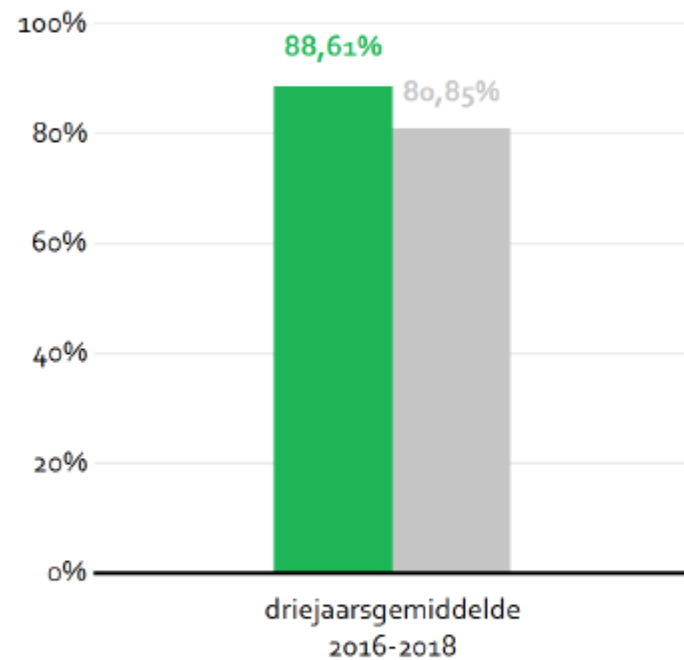

Wat is het bovenbouwsucces (gebaseerd op de laatste drie schooljaren) voor havo?

- Schoolscore, op of boven de (gecorrigeerde) norm
- Schoolscore, onder de (gecorrigeerde) norm
- Inspectienorm voor uw school

Wat is het bovenbouwsucces (gebaseerd op de laatste drie schooljaren) voor vwo?

- Schoolscore, op of boven de (gecorrigeerde) norm
- Schoolscore, onder de (gecorrigeerde) norm
- Inspectienorm voor uw school

Externe validatie kwaliteit

Kritisch kijken naar eigen resultaten vormt een voortdurend onderdeel van de werkzaamheden. Op het gebied van de toetsing gebeurt dit op verschillende niveaus, op verschillende thema's, in verschillende jaarlagen. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld het inzetten van Cito 0, 1,2 toetsen in de onderbouw, jaarlijkse analyses van de Wolf scores door de secties, Orion brede benchmark van alle resultaten. Daarnaast wordt waar mogelijk met behulp van informatie van vervolgopleidingen gekeken naar de langjarige effectiviteit van het onderwijs. Er is afscheid genomen van de structurele inzet van het middel RTTI. De administratieve last van het middel woog bij inzet niet op tegen de meerwaarde. De methodiek wordt wel gebezigd als gemeenschappelijke taal en middel om binnen secties toetsen te kwalificeren. Er is een nieuw toetsbeleid in voorbereiding waarin ook andere vormen van toetsen zoals o.a. formatief toetsen in het licht van de ontwikkeling worden meegenomen. Daarnaast zijn er initiatieven binnen Orion om secties aan elkaar te koppelen, om tot uitwisseling te komen. Daarnaast zal de studiedag in 2019 gewijd worden aan de resultaten in het vervolgonderwijs en de terugkoppeling daarvan.

Opbrengst Gericht Werken

Opbrengst Gericht Werken (OGW) wordt schoolbreed toegepast. Vanzelfsprekend vormen jaargemiddelden, SE- en CE-resultaten een belangrijk deel van die opbrengsten, maar ook resultaten van toetsen. In elke vaksectie worden jaarlijks de eigen opbrengsten geanalyseerd en in relatie gebracht met de diverse aspecten van het onderwijsproces: vakinhoud, didactiek, toetsing, normering en leerlijnen. Naar aanleiding hiervan stelt elke sectie een plan van aanpak op waarin gestreefd wordt naar maximale kwaliteit van lessen en optimale opbrengsten. Het plan van aanpak wordt met regelmaat besproken in de sectie en met de manager onderwijs. Bij een volgende analyse wordt het plan van aanpak weer aangepast (pdca-cyclus), ook op individueel niveau. OGW draagt bij aan een constant bewustzijn van de onderwijskwaliteit en stimuleert de niet aflatende inzet om die kwaliteit te verbeteren. Naast het overleg met individuele secties en met alle secties tegelijk, is afgelopen jaar ook het clusteroverleg geïntroduceerd. De secties die met gelijksoortige uitdagingen te maken hebben kunnen in dit overleg kennis uitwisselen. Effectiviteit van dit overleg zal worden geëvalueerd.

Aantrekkingskracht voor nieuwe brugklassers

De werving van nieuwe leerlingen is een complex proces, dat op velerlei manieren beïnvloed wordt. Leerlingen van nu komen in groten getale vanuit groep zeven kennis maken met de school. Vervolgens zijn er verschillende invloedsfactoren die mede bepalend zijn in de keuze, zoals waar de rolmodellen uit de klas voor kiezen, maar ook bijvoorbeeld de huisvestingsplannen (rust/verandering) en de uitstraling van scholen in de nabije omgeving van onze school.

Een zeer belangrijke factor is natuurlijk de positionering van onze school, de sfeer waarmee we met elkaar omgaan en de kwaliteit die we voor de leerlingen en de ouders bieden. Wij zijn in onze positionering zeer duidelijk, we staan bekend als een traditionele, ambitieuze school waar goede prestaties behaald en gewaardeerd worden. Een rustige, warme sfeer met naast goede lessen veel uitdagend projectonderwijs kenmerkt ons ook bij de ouders en de leerlingen. Men weet ook dat onze school bereid is het onderwijs om de leerling heen te vormen, in plaats van andersom. Respectvolle en korte lijnen tussen ouders en school vormen daar een essentieel onderdeel van. In het aanbod is dit jaar een wijziging opgenomen: gezien het enorme belang van de Engelse taal in het vervolgonderwijs krijgen alle brugklassers Cambridge-PRE aangeboden en is het keuzemoment voor een vervolg hierop verschoven naar het eind van de tweede klas. In aanvulling hierop is in het brugklasjaar een module programmeren aangeboden.

Voortijdig schoolverlaten (VSV)

Onze school participeert in het Convenant bestrijden Voortijdig Schoolverlaten. Doel van het Convenant is de reductie van het aantal voortijdig schoolverlaters. In 2017 mag het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters landelijk nog maximaal 25.000 zijn. Onze school had in 2018 geen VSV leerlingen.

Klachtenregeling

Er is in dit schooljaar geen klacht gemeld bij de klachtencommissie.

V Personeel

Het personeelsbeleid op het Lorentz Casimir Lyceum is er op gericht om het welbevinden van alle medewerkers te optimaliseren. Belangrijkste aandachtspunten liggen in lijn met de visie en missie van de school: kwalitatief tot de beste scholen van Nederland behoren. Dat is terug te vinden in een ruim scholingsbeleid en veel aandacht voor ontwikkeling. Een tweede aandachtspunt van het personeelsbeleid is het werven en binden van goed gekwalificeerd personeel. In deze tijd blijkt de noodzaak daarvan steeds groter. Ook in 2018 zijn we erin geslaagd om alle vacatures voor aanvang van het schooljaar te vervullen. In het sectorakkoord VO is onder meer als ambitie opgenomen dat scholen professionele scholen worden, scholen zich ontwikkelen als lerende organisaties en er ruimte is voor hoger gekwalificeerd personeel; meer docenten met een masteropleiding. Al met al moet er steeds meer aandacht zijn voor de koppeling van het HR-beleid aan de onderwijskundige doelen van de school. Onze school is zich hier zeer bewust van en heeft de strategische doelen in lijn gebracht met het sectorakkoord. In 2017 is een groot tevredenheidsonderzoek uitgevoerd, uitkomsten daarvan waren in lijn met de lopende verbeterdoelstellingen. In 2018 is uitvoering gegeven aan maatregelen om voor een goed werkklimaat te zorgen. Het ziekteverzuim is nog steeds ruim onder het landelijk gemiddelde, maar liep gedurende het jaar op. Gelukkig is deze trend in het najaar gekeerd richting het gebruikelijke percentage. Maatregelen zijn het inschakelen van extra surveillanten tijdens toetsweken, weinig nieuwe projecten opstarten, het creëren van rust in de organisatie, het voeren van individuele gesprekken met medewerkers en

Personeelsgegevens in kengetallen

Op 1 oktober 2018 had het Lorentz Casimir Lyceum 128 mensen in dienst, zijnde 101,6 FTE (inclusief externe inhuur).

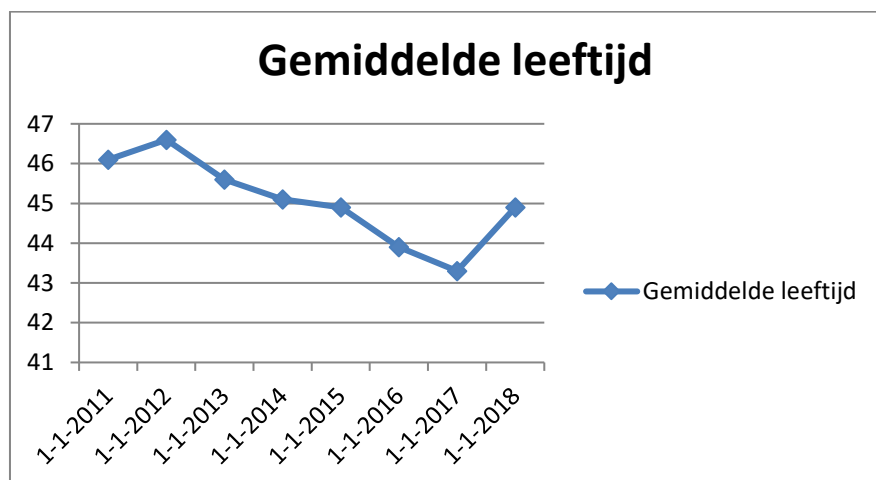
De meeste nieuwe medewerkers stroomden in op 1 augustus. Bij de aanvang van het schooljaar 2018-2019 zijn 15 nieuwe medewerkers begonnen. Dat is gemiddeld tot hoog ten opzichte van andere jaren, grotendeels veroorzaakt door de grote instroom van brugklassers.

De komende jaren verwachten we een jaarlijkse instroom van 5 tot 10 nieuwe medewerkers. De traditioneel lage uitstroom van vaste medewerkers en de constante aanmeldingen geven aanleiding tot deze verwachting.

Onze school had op 1 oktober 2018 89 docenten in dienst (excl. drie directieleden die ook lesgeven): 42 mannen en 47 vrouwen. In totaal, dus inclusief onderwijsondersteunend personeel en directie, was de verdeling 72 vrouwen (51,3 FTE) en 56 mannen (50,3 FTE).

Van de 89 docenten is er 1 onbevoegd (vergevoerd in de studie). Alle overige docenten zijn bevoegd.

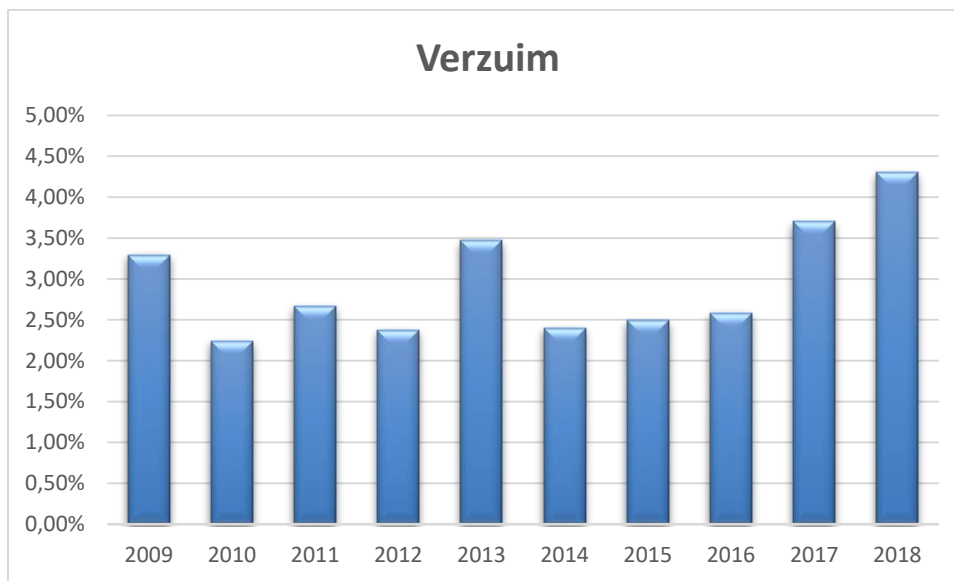
De gemiddelde leeftijd is 44,9 jaar.

Ziekteverzuimgegevens

In de uitvoering van het ziekteverzuimbeleid worden we ondersteund door Human Capital Care, de arbo-dienst. Samen met de bedrijfsarts worden individuele behandelplannen afgestemd om medewerkers te begeleiden bij de terugkeer naar werk. In het kalenderjaar was 2018 was er helaas twee keer sprake van wisseling van bedrijfsarts. Over het kalenderjaar 2018 was het gemiddelde ziekteverzuim 4,30%. De gemiddelde verzuimfrequentie was 1,45: iedere werknemer meldt zich gemiddeld 1,45 keer per jaar ziek. De gemiddelde verzuimduur bedroeg 23,02 dagen per ziekmelding. Het ziekteverzuimpercentage van 4,30 is op te splitsen in kortdurend, middellang en lang verzuim: 0,75% was kortdurend (tot 7 kalenderdagen), 0,31% was middellang (tussen 8 en 42 kalenderdagen) en 3,25% was langdurig verzuim (meer dan 42 kalenderdagen). Ten opzichte van de landelijke percentages in VO-land doen we het goed. Landelijk was er in het VO een ziekteverzuimpercentage van 5,3% bij het onderwijzend personeel en 5,5% bij het onderwijsondersteunend personeel (landelijke cijfers zijn van 2017). Ten opzichte van 2017 is ons verzuim gestegen.

De onderstaande tabel laat de ontwikkeling zien van het verzuimpercentage over de afgelopen kalenderjaren. De jaren waarin een duidelijk hoger verzuim speelt, is dat vooral bepaald door relatief veel langdurig verzuim.

Funciemix en entreerecht

Met de invoering van de funciemix in het convenant tot verbetering van de positie van de leraar, is een beleidsontwikkeling ingegaan ten aanzien van ons inschalingsbeleid.

Het inschalingsbeleid wordt ieder jaar in oktober bekeken. Op basis van de verdeling van onderbouw en bovenbouwuren wordt een wenselijke verdeling gemaakt. Per sectie wordt vervolgens gekeken naar de feitelijke verdeling bij aanvang van het schooljaar. Op basis van de financiële ruimte worden er voorstellen gedaan ter promotie van docenten in de secties waar de feitelijke verdeling van de functies het meest afwijkt van de gewenste situatie. Indien de financiële ruimte niet alle wenselijke promoties toelaat, wordt rekening gehouden met de kerndoelen van de school in de bepaling welke sectie voorgaat (bij ongeveer gelijkblijvende afstand tot de wenselijke situatie). Op basis daarvan worden ieder jaar per 1 oktober de promoties doorgevoerd. Na signalen in het veld hebben in het voorjaar van 2014 de bonden in samenwerking met de VO-raad een rekentool ontwikkeld om de financiële haalbaarheid van de funciemix te berekenen. Bij toepassing van die rekentool kwam bij onze school een financiële haalbaarheid van 11% naar voren. Op basis daarvan heeft de school met de bonden en de PMR een nieuwe doelstelling vastgelegd, conform de rekentool. De promoties zijn, conform de funciemix, ook in 2017 weer uitgevoerd. Zowel in 2015 als in meerdere mate in 2016 en in 2017 bleek bij de discussie over de uitvoering van dit beleid, dat de cijfers vroegen om meer bevorderingen dan kwalitatief kon worden verantwoord. In samenspraak met de pMR, is besloten om voor het realiseren van de norm een extra jaar uit te trekken, dus tot en met 2020. In 2018 zijn er wederom collega's bevorderd in het kader van de funciemix.

Ontslagvergoedingen

Voor vergoedingen bij ontslag is beleid ontwikkeld. Er wordt ieder jaar bekeken welke medewerkers risico lopen op langdurig uitval of structureel disfunctioneren. Met deze medewerkers wordt individueel in gesprek gegaan en getracht een maatwerktraject af te spreken ter verbetering en preventie voor uitstroom. In de onverhoopte situatie dat dit niet haalbaar blijkt, gaan we zoveel mogelijk in overleg met betrokkene hoe we naar een uitstroomsituatie toegaan. Ontslagvergoeding wordt zo veel mogelijk vermeden, maar indien noodzakelijk is het afhankelijk van de achtergrond, de leeftijd, aantal dienstjaren, enz. Het blijft maatwerk is onze conclusie.

VI Huisvesting, facilitair bedrijf, leermiddelen en ICT

Huisvesting en IHP

Het herijken van het IHP (integraal huisvestingsplan 2016-2019) heeft continu onderdeel uitgemaakt van de bestuurlijke agenda. Toen in de loop van 2018 helder werd dat het IHP 2016-2019 onuitvoerbaar zou zijn gezien de gestegen bouwrijzen, heeft de wethouder in het bestuurlijk overleg een nieuwe start gemaakt op basis van een ander uitgangspunt: nieuwbouw voor het hele VO in Eindhoven.

Onder voortdurende inspanning is gewerkt aan een gezamenlijk voorstel vanuit de gezamenlijke onderwijsbesturen in Eindhoven en de gemeente, waarbij enerzijds de gemeentelijke bijdrage werd bijgesteld en anderzijds van scholen een andere fasering werd gevraagd. Uiteindelijk is eind 2018 wel een eerste voorstel ingebracht bij de wethouder, op basis waarvan de gemeente in januari 2019 kan reageren. De sterk oververhitte bouwmarkt maakt dat de context om afspraken te maken ingewikkeld is, zeker binnen een gemeente waar de financiële context niet vanzelfsprekend positief is.

Zeker is dat het LCL als eenpitter gezorgd heeft voor een gezonde financiële basis om haar meerjarenonderhoud te kunnen uitvoeren, of om hiermee een bijdrage aan een eventuele nieuwbouw te kunnen leveren. Zowel grote investeringen plegen in het meerjarenonderhoud als een grote bijdrage aan nieuwbouw leveren zou voor het LCL over een grens heengaan waar de wetgever haar randvoorwaarden stelt, namelijk geen geld voor personeel uitgeven aan stenen. Dit advies is ook opgenomen in het inspectierapport van 2018. In het maken van de afweging t.a.v. het vervolg van deze discussie zal het LCL deze opdracht nauwlettend in het oog houden. Indien nodig zal het LCL vasthouden aan de haar in een eerder stadium toegekende beschikking voor upgradegelden en de bijbehorende transformatie gelden.

Naschrift: In de periode tot april 2019 hebben de voortdurende gesprekken tussen wethouder en bestuurders in Eindhoven uiteindelijk geleid tot het gezamenlijk ondertekenen van de overeenkomst herijking VO. Op verzoek van het Lorentz Casimir Lyceum is hieraan een duidingsbrief toegevoegd. In deze brief is ten aanzien van twee artikelen helderheid verschaft. Eén belangrijke duiding bevat de toelichting dat het LCL kan rekenen op twee keer een indexering van het normtarief. Daarnaast verschaft de brief helderheid over de kosten die voor rekening van de gemeente zijn. Als laatste legt de gemeente zich in deze brief ook vast op een proces dat gevolgd kan worden indien onverhoopt de kosten zodanig stijgen, dat de voorgenomen nieuwbouw niet binnen de afgesproken kaders zou kunnen plaatsvinden.

Onderhoud bestaande huisvesting

In 2018 zijn met name de volgende zaken aangepakt:

- In de kerstvakantie is de asbestsanering in de beta-lokalen van het Lorentz gebouw opgestart. In de meivakantie 2019 wordt de rest verwijderd.
- De buitenzijden van de kozijnen op de begane grond zijn geschilderd.
- Diverse kantoren, gangen en lokalen zijn weer fris wit geschilderd.
- De afdeling administratie is voorzien van nieuw meubilair. De bureaus op de administratie zijn ergonomische hoog/laag bureaus. De medewerkers zijn hier erg over te spreken!
- Ivm verduurzamingsmaatregelen zijn weer diverse lokalen voorzien van LED verlichting. Buiten zijn diverse lantaarnpalen voorzien van nieuwe LED lampen.
- De veiligheidsprotocollen en –procedures zijn verder verbeterd.

Leermiddelen en ICT

Voor onze leerlingen en docenten blijft het belangrijk om goede leermiddelen tot hun beschikking te hebben. Naast de leerboeken, die door Iddink worden geleverd, neemt ICT een prominente plaats in het onderwijsleerproces in. In 2018 zijn onder meer de volgende zaken aangepakt:

- We zijn gestart met de verbetering van het wifi netwerk
- Eind 2018 is een pilot begonnen om een aantal digiborden uit te testen
- We bereiden een pilot voor om chrome books in de les in te zetten
- In de verschillende computerlokalen zijn nieuwe PC's geïnstalleerd.

VII Inspraakorganen

De leerlingenvereniging LCLV, de Oudercommissie en de Medezeggenschapsraad zijn van onschatbare waarde voor het Lorentz Casimir Lyceum. Zij fungeren immers als de vooruitgeschoven posten van de school: zij vangen de geluiden op van leerlingen, ouders en medewerkers als het gaat over de tevredenheid over het reilen en zeilen. Zij worden dan ook zoveel mogelijk betrokken bij het beleid van de school om zo draagvlak te creëren voor beslissingen.

Leerlingenvereniging

De leerlingenvereniging bestaat uit acht leerlingen uit verschillende jaarlagen binnen de school. Zij hebben voor een functie in het Leerlingenbestuur gesolliciteerd naar een positie. Hierdoor wordt een groter beroep gedaan op hun motivatie om zich in te spannen voor de school. Nadat zij geselecteerd zijn worden de functies binnen het LCLV verdeeld conform belangstelling en capaciteiten. Eerste doel is het mede organiseren van twee belangrijke buitenschoolse activiteiten voor leerlingen: de Sport Interlyceale en de Artistieke Interlyceale. Daarnaast heeft de leerlingenvereniging ook een belangrijke klankbordfunctie: de bestuursleden signaleren problemen van medeleerlingen, knelpunten in de organisatie of de schoolomgeving. In een regelmatig overleg met de directie brengen zij hun opmerkingen naar voren. Het LCLV heeft in de voorbereiding van de pilot leerlingaudit ook een bijdrage geleverd en zal bij de uitvoering ook betrokken worden.

Medezeggenschapsraad

In de medezeggenschapsraad van de school werken vertegenwoordigers van de ouders, van de leerlingen en van de docenten en het onderwijsondersteunend personeel met elkaar samen om allerlei zaken die de school betreffen te bespreken en de schoolleiding te adviseren. De voortdurende inspanning van school uit om met gelden van de gemeente een goede transformatie van het gebouw tot stand te brengen is ook gevolgd vanuit de MR, mede door rechtstreekse vertegenwoordiging in de stuurgroep bouw door een ouderlid, leerlinglid en personeelslid van de MR. Gezien de veranderende inzichten heeft de werkgroep na de zomer geen vervolg meer gekend.

De voortgang van de bouwvoorbereiding heeft ook geregeld op de MR agenda gestaan.

Daarnaast hebben reguliere onderwerpen zoals de vakantieregeling, begroting en meerjarenbegroting, ouderbijdrage, werkdrukbeleving, reorganisatie Quest, protocol medisch handelen, formatieplan, vernieuwd aanbod brugklas LCL XL, privacy beleid, schoolgids kwaliteitszorg, procedure werving en selectie op de agenda gestaan. Bij al deze onderwerpen heeft de MR zeer kritisch meegekeken en meegedacht en blijkt gegeven van een grote betrokkenheid bij het reilen en zeilen op onze school.

Oudercommissie

De oudercommissie van het Lorentz Casimir Lyceum heeft als belangrijkste doelstelling: het bevorderen van een goed contact tussen ouders en school. Zij fungeert als gesprekspartner voor de schoolleiding over schoolzaken van uiteenlopende aard. Zo heeft zij in voorgaande jaren gevraagd om het opnieuw uitbrengen van de nieuwsbrief, waar dit jaar ook gevolg aan gegeven is. In 2018 heeft de Oudercommissie feedback gegeven op de kwaliteit van de lessen, de buitenlandse reizen, de ouderbijdrage, communicatie met ouders en de besteding van de reserve ouderbijdrage. Bovendien organiseert zij jaarlijks een beroepenavond voor leerlingen en hun ouders. De Oudercommissie is op de Open Dag aanwezig om ouders van aanstaande brugklasleerlingen te woord te staan.

VIII Continuïteitsparagraaf

In deze paragraaf beschrijft het Lorentz Casimir Lyceum hoe ze omgaat met concrete toekomstverwachtingen voor de komende paar jaar.

Gegevensset

Tabel personele bezetting en leerlingaantallen.

		2018	2019	2020	2021	2022
1	Personele bezetting in FTE	100,1	97,4	96,3	95,4	93,6
2	Management & Directie	5,0	4,0	4,0	4,0	4,0
3	Onderwijzend personeel	72,1	70,5	69,7	69,0	67,6
4	Overige medewerkers	22,9	22,9	22,7	22,4	22,0
5	Leerlingaantallen	1230	1232	1216	1197	1162

Toelichting op de tabel:

De inzet van personeel

In de begroting voor 2019 en latere jaren is verondersteld dat de werkdruk verlagende maatregelen (zoals meer capaciteit voor het begeleiden van leerlingen en kleinere klassen) die zijn ingezet in 2018 worden gecontinueerd. Bij het begroten van het personeelsbestand is rekening gehouden met de ontwikkeling van het aantal leerlingen. Vanaf schooljaar 2019-2020 worden in de onderbouw specifieke gymnasiumklassen geformeerd in het kader van de extra profilering van het gymnasium. Vooralsnog verwachten we dat dit niet zal leiden tot extra capaciteit van docenten. In het kader van de nieuwe CAO zijn in 2018 voorbereidende besprekingen geweest inzake scenario's om hier uitvoering aan te geven.

De verwachte leerlingaantallen

De instroom van leerlingen wordt beïnvloed door nieuwbouw van andere middelbare scholen in Eindhoven. We schatten in dat de instroom in 2019 en 2020 uitkomt op 210 leerlingen en de jaren erna op 200. De uitstroom van leerlingen is ingeschat op basis van huidige leerlingaantallen in de jaarlagen en ervaringscijfers van de uitstroom. In 2022 verwachten we een relatief sterke daling van het aantal leerlingen omdat het hoge aantal brugklassers uit 2016 dan uitstroomt.

Bij de prognose van de leerlingenaantallen hebben we ons ook gebaseerd op de demografische ontwikkelingen in Eindhoven en de omliggende gemeenten.

Meerjarenbegroting Lorentz Casimir Lyceum 2019-2023

# Leerlingen (incl VAVO)	1232	1216	1197	1162	1158
Instroom leerlingen	210	210	200	200	200
	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
BATEN					
Rijksbijdragen OCW	€ 9.200.265	€ 9.205.742	€ 9.078.179	€ 8.940.895	€ 8.689.738
Ov. overheidsbijdragen	€ 7.045	€ 7.045	€ 7.045	€ 7.045	€ 7.045
Overige baten	€ 218.241	€ 218.379	€ 215.502	€ 212.006	€ 210.463
Totaal baten	€ 9.425.552	€ 9.431.166	€ 9.300.726	€ 9.159.947	€ 8.907.246
LASTEN					
Personele lasten	€ 7.739.672	€ 7.625.937	€ 7.549.937	€ 7.409.937	€ 7.393.937
Afschrijvingen	€ 292.824	€ 368.527	€ 385.975	€ 396.448	€ 362.818
Huisvestingslasten	€ 467.000	€ 442.200	€ 442.200	€ 442.200	€ 424.700
Overige instellingslasten	€ 920.792	€ 902.972	€ 873.313	€ 861.888	€ 856.696
Totaal lasten	€ 9.420.288	€ 9.339.636	€ 9.251.424	€ 9.110.473	€ 9.038.152
Financiële baten en lasten	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000
Exploitatieresultaat	€ 11.264	€ 97.530	€ 55.301	€ 55.474	-€ 124.906

Meerjarenbalans

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vaste activa	951.146	1.356.542	1.331.535	1.191.081	955.153	752.855
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	926.532	1.332.408	1.307.881	1.167.907	932.459	730.641
Financiële vaste activa	24.614	24.134	23.654	23.174	22.694	22.214
Vlottende activa	5.124.672	4.674.940	4.741.876	4.932.032	5.217.834	5.289.627
Vorderingen	91.113	91.113	91.113	91.113	91.113	591.113
Liquide middelen	5.033.559	4.583.827	4.650.763	4.840.919	5.126.721	4.698.514
TOTAAL ACTIVA	6.075.815	6.031.481	6.073.412	6.123.113	6.172.987	6.042.481
Eigen vermogen	3.507.825	3.519.088	3.616.619	3.671.920	3.727.394	3.602.488
Algemene reserve	2.876.244	2.902.010	3.015.753	3.087.267	3.146.241	3.024.835
Publieke bestemmingsreserve	559.000	559.000	559.000	559.000	559.000	559.000
Private bestemmingsreserve	36.428	25.425	12.713	0	0	0
Privaat bestemmingsfonds	36.153	32.653	29.153	25.653	22.153	18.653
Voorzieningen	1.593.131	1.543.131	1.493.131	1.493.131	1.493.131	1.493.131
Langlopende schulden						
Kortlopende schulden	974.860	969.260	963.660	958.060	€ 952.460	€ 946.860
TOTAAL PASSIVA	6.075.815	6.031.481	6.073.412	6.123.113	6.172.987	6.042.481

Toelichting op de tabel:

In de komende jaren houdt de school een fors eigen vermogen. Als kleine school, volgens de normen van de inspectie, mag de school ook een behoorlijk eigen vermogen bezitten. Een kleine school is tenslotte gevoeliger voor risico's dan een groep scholen die samen onder een bestuur vallen.

Overige rapportages

Interne risicobeheersingssysteem

Het interne risicobeheersingssysteem wordt beschreven in verschillende, samenhangende documenten. Het handboek goed bestuur vormt het kerndocument voor het bestuur. Het vormt deels een overlap met andere, wettelijk verplichte documenten, zoals stichtingsstatuten en het managementstatuut.

Het bestuur van de school is ingericht volgens het raad van toezichtmodel. De rector/bestuurder bestuurt de stichting onder toezicht van de raad van toezicht en voert als zodanig het bevoegd gezag over de onder de stichting ressorterende school. Zij legt aan de raad van toezicht verantwoording af over het functioneren van de stichting en de onder de stichting ressorterende school. Het besturen gebeurt met inachtneming van de statuten en het op basis daarvan vastgestelde reglement voor de raad van toezicht en bestuursreglement, alsmede met inachtneming van de op de stichting en de onder de stichting ressorterende school van toepassing zijnde Code Goed Bestuur, wettelijke voorschriften en op basis daarvan vastgestelde regelingen.

Vanuit dit toezichtskader schrijft de directie iedere vier jaar een schoolplan waarin de strategische doelen op middellange termijn worden beschreven. Voor de dagelijkse procesgang fungeert het handboek administratieve organisatie en eventuele aanvullende procedures, als kader.

De bestuurder verschaft de raad van toezicht periodiek informatie over het beleid, de doelrealisaties, de prestaties en de resultaten van de afspraken in het kader van de (meerjaren)begroting, het strategisch (meerjaren)beleid, het jaarplan en de missie en visie van de stichting. De informatievoorziening is beschreven in het bestuursreglement.

Risico-analyse

Door het opstellen van een meerjarenbegroting en een risicoanalyse krijgen wij vroegtijdig inzicht in mogelijke knelpunten, en richten hier vervolgens het financiële beleid op. In 2017 is de risico-analyse opnieuw geactualiseerd.

Het Lorentz Casimir Lyceum loopt grotere risico's dan de meeste andere scholen omdat zij een klein bestuur is met slechts een school en locatie. Dat betekent dat we als school alle risico's zelf moeten dragen en proberen af te dekken en risico's niet gezamenlijk kunnen dragen met collega scholen.

Het belangrijkste risico dat de school kent is de terugval van leerlingen. Dit kan zowel de gestage terugloop van leerlingen zijn als een incident dat zich voordoet waardoor de school grote imagoschade oploopt en in een jaar een zeer sterke terugloop instromende leerlingen heeft. Een kleine school als het Lorentz Casimir Lyceum zal dit lastig kunnen opvangen. De school houdt een stevige buffer aan om in ieder geval gespreid over een aantal jaren een dergelijke klap te kunnen opvangen.

Andere risico's zijn de onzekere financiële consequenties van het Integraal Huisvestingsplan door de gemeente Eindhoven en bezuinigingen bij het ministerie op de bekostiging van het onderwijs.

Risico-analyse Lorentz Casimir Lyceum

IMPACT	€ 250.000 - >	25.000 e.v.	75.000 e.v.	125.000 e.v.	175.000 e.v.	225.000 e.v.
	€ 100.000 - € 250.000	17.500	52.500	87.500	122.500	157.500
	50.000 - € 100.000	7.500	22.500	37.500	52.500	67.500
	€ 20.000 - € 50.000	3.500	10.500	17.500	24.500	31.500
	€ 0 - € 20.000	1.000	3.000	5.000	7.000	9.000
		Zeer onwaarschijnlijk 0 - 20%	Onwaarschijnlijk 20 - 40%	Mogelijk 40 - 60%	Waarschijnlijk 60 - 80%	Zeer waarschijnlijk 80 - 100%
KANS						

RISICO

Rubriek	Oorzaak	Mogelijke risico's	Gevolg	Behersingsmaatregel	Impact	Kans	I*K
1) Leerlingen							
a	Demografische ontwikkelingen leidend tot onverwachte extra daling leerlingen.	Dalende leerlingaantallen	Lagere bekostiging (personeel en materieel)	Personeel in lijn brengen met daling leerlingaantal; planning # klassen en groepen	€ 20 - € 50 k	Onwaarschijnlijk 20% -40%	€ 10.500
b	Lagere instroom door verslechtering concurrentiepositie school (bijvoorbeeld doordat andere Eindhovense scholen eerder nieuwbouw hebben dan wij)			Open dagen, pluskukels, minilessen, transformatie eigen schoolgebouw etc	€ 20 - € 50 k	Zeer onwaarschijnlijk 0%-20%	€ 3.500
c	Een incident levert enorme imagoschade op (leerlingaantal daalt gedurende aantal jaren). Bijvoorbeeld: incidenten tijdens reizen, onheus gedrag van medewerkers, negatieve verhalen door medewerkers, ongelukken op school.			Communicatieprotocol bij verschillende situaties die kunnen optreden	€ 50 - € 100 K	Zeer onwaarschijnlijk 0% -20%	€ 7.500
d	Meer leerlingen met extra ondersteuning.			Meer zorgleerlingen dan financieel gedekt wordt door het samenwerkingsverband	Te hoge personeelskosten; hogere kosten leermiddelen	Extra leerlingbegeleiding inzetten; evt klassenassistenten, geen onbeperkte aanname zorgleerlingen	€ 20 - € 50 k
2) Kwaliteit onderwijs							
a	Deskundigheid/scholing personeel o.m. op het gebied van ICT in het onderwijs.	Leerlingen onvoldoende kunnen voorzien van gepast onderwijs.	Begeleiding en resultaten vallen tegen; verslechterde concurrentiepositie	Scholing docenten	0 - € 20 k	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 3.000
b	Onvoldoende draagvlak voor onderwijsvernieuwing onder personeel (o.m. vanwege eraren werkdruk).	Het personeel is onvoldoende toegerust voor de gestelde taken	Daling aantal leerlingen; verschralling onderwijs, hogere kosten scholing en coaching	Aannamebeleid, permanente scholing, functioneringsgesprekken, coaching, werkgroep taakbeleid	€ 50 - € 100 k	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 22.500
c	Periodiek kwaliteitsonderzoek	Onvoldoende differentiatie naar behoefte leerlingen	Slechtere score kwaliteitskaart	Uitvoeren van schoolbeleid, lesobservaties	€ 20 - € 50 k	Zeer onwaarschijnlijk 0% -20%	€ 3.500

d	Vanaf schooljaar 2019-2020 worden in de onderbouw specifieke gymnasiumklassen geformeerd in het kader van de extra profilering van het gymnasium.	Meer klassen omdat geen gemengde (gymnasium/atheneum) klassen meer bestaan	Hogere loonkosten	Zorgvuldig formatieproces	€ 100 k - € 250 k	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 52.500
---	---	--	-------------------	---------------------------	-------------------	----------------------------	----------

3) Personeel en organisatie

a	Onvrede over het werk, hoge werkdruk, conflicten.	Vertrekregelingen ivm arbeidsconflict; hoger ziekteverzuim	Ontslagvergoeding, vervangingskosten, lagere instroom	Gesprekkencyclus, personeelsbeleid	€ 20 - € 50 k	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 10.500
b	Capaciteitsprobleem ivm krappere arbeidsmarkt.	School is onvoldoende is staat goede en enthousiaste docenten te werven	Imagoprobleem, dalend leerlingaantal	Aannamebeleid, personeel ambassadeursrol geven, promotiebeleid	€ 20 - 50 k	Mogelijk 40% -60%	€ 17.500
c	Entreerecht, opbouw personeelsbestand (veel LD docentten)	Eisen en verplichte percentages van de functiemix te hoog	Risico vertrek; te duur personeelsbestand voor jaren	Promotiebeleid	0 - € 20 k	Zeer onwaarschijnlijk 0%-20%	€ 1.000
d	Interne taakbeleid en regelgeving ministerie	Ervaren werkdruk; aanpassing taakbeleid leidend tot extra kosten	Oplopend ziekteverzuim wegens langdurige ziektegevallen; extra kosten ivm afsluiten nieuwe cao	ziekteverzuimbeleid, seniorenbeleid (wat betreft taakverdeling, roosterwensen), inzet bedrijfsarts	€ 50 - € 100 K	Mogelijk 40% -60%	€ 37.500
e	Flexibele schil onderwijzend personeel neemt af.	Moeilijker om overformatie aan te pakken (ivm wetgeving/CAO)	Hogere loonkosten	Ruim voor 1 maart evalueren tijdelijke contracten	€ 50 - € 100 K	Mogelijk 40% -60%	€ 37.500

4) Huisvesting

a	Onzekere bekostiging Integraal Huisvestingsplan.	Financiële ruimte bij de gemeente om gebouwrenovaties te bekostigen	Huisvestingskosten hoger; hogere investeringen (afschrijvingskosten); kwaliteit huisvesting gaat omlaag	Frequent overleg met gemeente; pas geld uitgeven als financiën zijn zekergestellt	> € 250	Mogelijk 40% - 60%	€ 200.000
b	Upgradeplannen voor het gebouw staan ter discussie met gemeente	Deel reeds gemaakte kosten tbv de upgrade worden niet vergoed door de gemeente	Hogere lasten	Intensieve discussies met gemeente	€ 50 - € 100 K	Zeer waarschijnlijk 80% - 100%	€ 67.500

5) Wet en regelgeving

a	Bezuiniging bij het ministerie op bekostiging.	Instabiliteit van de bekostiging door de overheid	Lagere bekostiging per leerling	Politieke veranderingen volgen en hierop monitoren	€ 50 - € 100 K	Onwaarschijnlijk 20% -40%	€ 22.500
b	Procedures niet formeel vastgelegd en/of nageleefd.	Onrechtmatig handelen door medewerker(s); niet naleven procedures	Overheid legt boete op	Integriteitsbeleid, veiligheidsbeleid, tijdig betrekken extern advies, privacy beleid	€ 20 - € 50 k	Onwaarschijnlijk 20% - 40%	€ 10.500
c	Maatschappelijke discussie, ook binnen VO Raad over (vrijwillige) ouderbijdrage	Mogelijk kan huidige bedrag vrijwillige ouderbijdrage niet gehandhaafd blijven; mogelijk alle kinderen mee met buitenlandse reis (groter deel tlv activiteitenreserve)	Lagere baten	Politieke veranderingen volgen en hierop monitoren	€ 20 - € 50 k	Mogelijk 40% - 60%	€ 17.500

6)

Veiligheid

a	Regels en procedures worden onvoldoende nageleefd.	Incidenten op het gebied van fysieke of sociale veiligheid (bijvoorbeeld ook veiligheid bij practica)	Imagoschade; financiële claims	Pestprotocol, toezicht, mentortraining, voorlichting door externe partijen (HALT, Humanitas), risico-inventarisatie en -evaluatie; extra investering in veiligheidsvoorzieningen	€ 50 - € 100 K	Onwaarschijnlijk 20% -40%	€ 22.500
b	Onveilige verkeerssituatie rondom school (ook ivm rotonde Koudenhovenseweg-Zuid).	Verkeersongevallen van leerlingen/personeel	Imagoschade; financiële claims	Deelname aan overleg gemeente	0 - € 20 k	Zeer onwaarschijnlijk 0-20%	€ 1.000

TOTAAL

€ 559.000

Rapportage Raad van Toezicht Stichting ABVOE (RvT) voor Jaarverslag 2018

De RvT heeft in 2018 vier keer, op basis van door mevrouw J. Baart (Rector-Bestuurder) aangeleverde management rapportages, een regulier overleg gehad met mevrouw Baart en op uitnodiging met andere leden van het Management Team van het Lorentz Casimir Lyceum (LCL). Tussen deze reguliere overleggen door zijn er meerdere bijeenkomsten geweest ten aanzien van de ontwikkelingen rondom het Integraal Huisvesting Plan (IHP) en de daaruit volgende mogelijke consequenties voor het LCL. Ook zijn er tussentijdse besprekingen geweest tussen leden van de Audit Commissie en mevrouw J. Baart, mevrouw J. Bouwens (Hoofd Financiële Administratie) en de accountant. Leden van de RvT hebben in 2018 twee keer een vergadering van de Medezeggenschapsraad (MR) bijgewoond als toehoorders.

De hoofdonderwerpen, die in 2018 één of meer keer besproken zijn en waarvoor toetsing, advies en/of besluitvorming gevraagd is aan de RvT, waren (in willekeurige volgorde):

- **IHP en daaruit volgende mogelijke consequenties voor het LCL.** Op basis van de getekende overeenkomst IHP tussen de gemeente Eindhoven en betrokken scholen (van 21 januari 2016) en gezien het belang en consequenties voor de school is dit onderwerp op iedere vergadering en in meerdere tussentijdse bijeenkomsten besproken. Zoals in het jaarverslag van 2017 aangegeven, was er een belangrijke mijlpaal in 2017: een getekende (notarieel vastgelegde) overeenkomst met de gemeente over een voorfinancieringsconstructie voor de transformatie (verbouwing), waardoor deze transformatie eerder zou worden gerealiseerd dan oorspronkelijk beschreven in het IHP. Het Voorlopig Ontwerp voor de meest minimale variant van deze transformatie lag klaar en de RvT had goedkeuring gegeven aan het plan voor aanbesteding en de benodigde investering en financiering van deze minimale variant. In 2018 werd de RvT op de hoogte gebracht en daarna intensief betrokken bij een gewijzigde koers vanuit de gemeente: de vraag om mee te werken aan een IHP-herijkingsovereenkomst tussen alle betrokken schoolbesturen en gemeente, waarin nieuwbouw het uitgangspunt is i.p.v. transformatie. De RvT is in het daaropvolgende proces steeds goed geïnformeerd door mevrouw Baart en heeft haar ook steeds van advies voorzien t.a.v. richting en gewenste uitkomst van dit proces. Eind 2018 lag er een concept overeenkomst, die door mevrouw Baart en de RvT werd beoordeeld als te risicovol voor het LCL, onder andere op basis van advies van experts.

Naschrift: In de periode tot april 2019 hebben er vervolggesprekken plaatsgevonden tussen Rector-Bestuurder en de wethouder van de gemeente Eindhoven. De RvT heeft deze gesprekken op de voet gevolgd en uiteindelijk ingestemd met een door de gemeente opgestelde duidingsbrief, als uitkomst van deze gesprekken. Daarna heeft de RvT ingestemd met de daaruit volgende overeenkomst van 8 april 2019 tussen de Gemeente Eindhoven en De Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven betreffende herijking 2018 van het IHP uitvoeringsprogramma 2016-2018 VO. De RvT heeft daarbij de op dat moment ingeschatte risico's van het wel of niet instemmen met de duidingsbrief en de overeenkomst tegen elkaar afgewogen.

- **Open dag in januari 2018 en nieuwe aanmeldingen.** De open dag is goed verlopen en volgens betrokkenen waren de bezoekers enthousiast. Er zijn 702 schoolgidsen uitgedeeld. In totaal waren er 205 nieuwe aanmeldingen t.o.v. 190 in de begroting van 2018. Het aantal aanmeldingen is goed vergeleken met andere scholen in de regio, waarbij geconcludeerd kon worden, dat het LCL relatief weinig tot geen last heeft van de voorspelde regionale krimp.
- **Financiën.** De begroting voor 2019 is in december 2018 door de RvT goedgekeurd. De meerjarenbegroting 2019-2023 (inclusief investeringsbegroting) is besproken met de Audit Commissie en met de RvT en zonder verdere aanpassingen vastgesteld. In deze meerjarenbegroting is t.a.v. het IHP een nieuwbouw scenario opgenomen met als aannames: in 2022 bouwvoorbereiding, in 2023 start bouw en in 2024 finale oplevering. Het accountantsverslag 2017 is besproken en het jaarverslag 2017 is besproken en goedgekeurd. Nadrukkelijk is er gekeken naar de opbouw van het eigen vermogen en de doelreserves tegen het licht van de door het schoolbestuur uitgevoerde risicoanalyse. Vastgesteld is dat de risicoanalyse voldoet aan de eisen en dat de reserves overeenkomstig de risicoanalyse zijn toebedeeld. Gedurende het jaar zijn bij vrijwel elk overleg de actuele financiële status besproken met bestuurder en/of hoofd Financiële Administratie, waarbij in het bijzonder aan de orde is geweest of de middelen doelmatig zijn of worden besteed, waarbij ook uitdrukkelijk is gekeken naar de doelmatigheid, financiering en risico's van de

op handen zijnde bouwplannen. Tijdens dit overleg is de RvT niet gebleken van onvolkomenheden op het terrein van doelmatige besteding van middelen

- **Examenresultaten.** Geconstateerd is, dat deze uitzonderlijk goed waren en regionaal als beste benoemd. Wel is aan mevrouw Baart gevraagd om aandacht te besteden aan de grotere afwijkingen tussen de schoolexamens en het centraal examen en om naar mogelijkheden te zoeken om deze afwijkingen binnen de perken te houden, zeker als dit positieve gevolgen heeft voor de leerlingen.
- **Personele zaken.** In algemene zin heeft de RvT kunnen vaststellen dat in 2018 sprake is van een zorgvuldig personeelsbeleid zoals dat gevoerd is door de Rector-Bestuurder. Meer specifiek kan worden gemeld dat in ieder overleg is gekeken naar de ziekteverzuimcijfers en de genomen acties daarop. Dit is gedaan, omdat begin 2018 de cijfers er minder goed uitzagen dan voorzien (maar nog steeds relatief goed t.o.v. landelijke gemiddelden en normen). De genomen acties hebben geleid tot een sterke verbetering van de cijfers gedurende het jaar, wat uiteindelijk geresulteerd heeft in voor het LCL herkenbare zeer goede cijfers aan het eind van 2018.
- **Benchmark.** De resultaten van de benchmark (Orion scholen), uitgevoerd door Accountancy bureau Wijs Accountants, is uitgebreid met mevrouw Baart besproken. Al jarenlang geeft deze rapportage hetzelfde beeld. Er is afgesproken om te kijken of er aanvullende benchmarks mogelijk zijn, die enerzijds vergelijkingen maakt met landelijke cijfers en anderzijds vergelijkt met scholen, die qua profiel beter aansluiten bij het LCL.
- **Inspectie.** De onderwijsinspectie heeft een inspectie uitgevoerd, waarbij ook leden van de RvT zijn geïnterviewd. De resultaten en terugkoppeling vanuit de onderwijsinspectie waren zeer positief, waarbij het LCL het formele predicaat 'goed' heeft gekregen. Voor de RvT een prima signaal, dat het LCL inderdaad 'goed bezig' is.
- **Externe samenwerking.** De RvT heeft kennisgenomen van de initiatieven en voortgang in de samenwerking binnen Brainport en binnen Orion. De RvT heeft het beeld dat de samenwerking binnen Orion een ander karakter heeft gekregen en dat de samenwerking binnen Brainport een nieuwe fase ingaat. Afgesproken is om in beide samenwerkingsverbanden goed aangehaakt te blijven en daar waar zinvol, het voortouw te nemen.
- **Governance.** De RvT is akkoord gegaan met de tijdelijke oplossing voor de ontstane vacature voor een Conrector, waarbij gesteld is, dat deze vacature zo snel mogelijk moet worden ingevuld en dat de tijdelijke oplossing eerst geëvalueerd moet worden, indien een verlenging van deze tijdelijke oplossing nodig mocht zijn. Een in maart 2018 benoemde Sollicitatie Commissie heeft het proces geleid ten aanzien van de doorgevoerde wijzigingen in de samenstelling van de RvT, overeenkomstig het rooster van aftreden. Onder dankzegging hebben we afscheid genomen van mevrouw M. List, de heer G. van den Haak en de heer O. Raz als leden van de RvT. Daarvoor in de plaats zijn toegetreden mevrouw A-M van Dijk (op voordracht vanuit de MR) de heer B. van Ek (op voordracht vanuit de OC) en de heer H. Berkvens. Gezien deze wijzigingen in de samenstelling van de RvT is de geplande evaluatie RvT-Bestuurder verschoven van 14 september 2018 naar 3 april 2019. De RvT heeft toegezien op de naleving van de Statuten, het Reglement RvT en de eisen en richtlijnen uit de Code Goed Onderwijsbestuur 2015. Gezien de wijzigingen in de samenstelling van de RvT is afgeweken van richtlijn 28: er heeft in 2018 geen RvT-zelfevaluatie plaatsgevonden. Deze staat nu gepland op 24 juni 2019. De RvT heeft Wijs Accountants aangewezen en opdracht gegeven om de controle van de jaarverslaggeving en bekostigingsgegevens voor Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven te verzorgen (via getekende opdrachtbevestiging van 10 juli 2018).

IX Financiën

Financiële doelstellingen

De financiële situatie van de school is gezond, en er wordt naar gestreefd om dat zo te houden. Gezond betekent dat de financiële cijfers vallen binnen of boven de signaleringsgrenzen die gedefinieerd zijn door de inspectie van het onderwijs. In de tabel hieronder zijn de kengetallen opgenomen vanaf 2016:

Financiële kengetallen Lorentz Casimir Lyceum

	Signaleringswaarden	2016	2017	2018
Solvabiliteit: eigen vermogen + voorzieningen/totale passiva	< 0,3	0,79	0,82	0,84
Liquiditeit: vlottende activa/kort vreemd vermogen	< 0,75	3,80	4,53	5,26
Huisvestingsratio: huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen/ totale lasten	> 0,10	0,12	0,07	0,08
Weerstandsvermogen: eigen vermogen/totale baten	< 0,05	0,34	0,34	0,38
Rentabiliteit: resultaat/totale baten	3-jarig < 0; 2-jarig < -0,05; 1-jarig < -0,10	-0,02	0,02	0,04

De financiële kengetallen in 2018 bevestigen de sterke financiële situatie van de school.

Treasury management

Vanaf 1 juli 2016 geldt een nieuwe door het Ministerie opgestelde regeling beleggen, lenen en derivaten. In 2016 is door onze school een treasury statuut opgesteld dat in lijn is met deze nieuwe regeling. Wij hebben een portefeuille met staatsobligaties die een rente van 7,5% oplevert, met een looptijd tot 2023. Het nominale bedrag is € 22.690. De koers was ultimo december 2018 132,02 %.

Verder heeft de school alleen spaarrekeningen met hoofdsomgarantie en variabele rentepercentages.

De school heeft altijd uitsluitend bij grote Nederlandse banken en instellingen gespaard. Dit alles met het doel om risico's zoveel mogelijk te beperken.

Financiële situatie op balansdatum

Het verslagjaar 2018 werd afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 346.029.

In de begroting was een positief resultaat voorzien van € 134.467. Op pagina 54 wordt een toelichting gegeven op de verschillen tussen realiteit en begroting 2018.

Jaarrekening 2018

Toelichting op de balans en staat van baten en lasten

Algemene toelichting

Activiteiten

Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven (ABVOE) is het bevoegd gezag van het Lorentz Casimir Lyceum; de activiteiten bestaan uit het verzorgen van voortgezet onderwijs op havo-, atheneum- en gymnasiumniveau.

Continuïteit

Het eigen vermogen van stichting ABVOE bedraagt per 31 december 2018 € 3.507.825 positief. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting ABVOE is gevestigd op Celebeslaan 10-20, 5641 AG te Eindhoven en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41092817.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van stichting ABVOE zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Financiële instrumenten

De effecten opgenomen onder financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde waarde.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Gebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet op afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de gebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Financiële vaste activa

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Gekochte, rentedragende obligaties die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Indien de reële waarde van een dergelijk individueel effect onder de (geamortiseerde) kostprijs komt, wordt de waardevermindering direct verwerkt ten laste van de winst- en verliesrekening. Voor rentedragende effecten vindt verwerking van de rentebaten plaats tegen de effectieve-rentemethode.

Vorderingen

Vorderingen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Algemene reserve:

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

Reserve risico's:

Jaarlijks vindt een update plaats van de risico-analyse. Het totaalbedrag van de geïdentificeerde risico's wordt opgenomen als reserve risico's.

Reserve ouderbijdragen:

Van 2003 tot en met 2011 zijn overschotten en tekorten op de diverse posten in de vrijwillige ouderbijdrage ten gunste of ten laste gebracht van de reserve ouderbijdragen. Dit vindt ook weer plaats vanaf 2018. De ouders hebben een grote stem in de aanwending ervan.

H. Witsfonds:

Ten laste van het bestemmingsfonds H. Wits worden kosten van excursies van de sectie Frans gebracht.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op de betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is een marktrente van 1% gehanteerd.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Voorziening langdurig zieken

Deze voorziening wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. In deze voorziening zijn tevens begrepen eventuele ontslagvergoedingen te betalen aan deze personeelsleden. De voorziening langdurig zieken wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte loondoorbetalingen gedurende het dienstverband.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid

In de CAO 2016-2017 is een persoonlijk budget opgenomen van 50 uur voor elke medewerker en een aanvullend budget van 120 uur voor medewerkers vanaf 57 jaar. Deze uren kunnen ook gespaard worden. Het bevoegd gezag heeft een inschatting gemaakt in hoeverre gespaarde uren tot uitgaven zullen gaan leiden. Voor deze inschatting is een voorziening opgenomen, welke is gevormd tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen vertrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenning heeft volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente en andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeente of ander overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Stichting ABVOE heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Balans per 31 december 2018 (na resultaatbestemming)

(bedragen in €)

ACTIVA	31-12-2018	31-12-2017
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	926.532	939.233
Financiële vaste activa	24.614	25.094
	<hr/>	<hr/>
TOTAAL VASTE ACTIVA	951.146	964.327
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen	91.113	124.050
Liquide middelen	5.033.559	4.604.016
	<hr/>	<hr/>
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	<u>5.124.672</u>	<u>4.728.066</u>
<u>TOTAAL ACTIVA</u>	<u>6.075.815</u>	<u>5.692.393</u>

PASSIVA	31-12-2018	31-12-2017
EIGEN VERMOGEN	3.507.825	3.161.797
VOORZIENINGEN	1.593.131	1.485.895
KORTLOPENDE SCHULDEN	<u>974.860</u>	<u>1.044.701</u>
<u>TOTAAL PASSIVA</u>	<u>6.075.815</u>	<u>5.692.393</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

Bedragen in €

BATEN	REALISATIE 2018	BEGROTING 2018	REALISATIE 2017
Rijksbijdragen OCW	9.188.683	8.904.634	8.943.803
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	7.546	7.045	8.920
Overige baten	<u>299.612</u>	<u>273.460</u>	<u>277.543</u>
Totaal baten	9.495.841	9.185.140	9.230.267
LASTEN			
Personeelslasten	7.533.092	7.412.038	7.356.532
Afschrijvingen	196.473	246.609	247.778
Huisvestingslasten	527.192	472.418	528.613
Overige lasten	<u>898.541</u>	<u>917.381</u>	<u>882.892</u>
Totaal lasten	<u>9.155.298</u>	<u>9.048.446</u>	<u>9.015.816</u>
Saldo baten en lasten	340.543	136.694	214.451
Financiële baten en lasten	<u>5.485</u>	<u>-2.227</u>	<u>9.708</u>
Resultaat	<u><u>346.029</u></u>	<u><u>134.467</u></u>	<u><u>224.161</u></u>

KASSTROOMOVERZICHT 2018 en 2017
(bedragen in €)

	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat zonder intrest	€ 340.064	€ 214.454
Aanpassingen voor		
-afschrijvingen	€ 196.473	€ 247.778
-mutaties voorzieningen	€ 107.236	€ 291.989
	<u>€ 643.773</u>	<u>€ 754.221</u>
Veranderingen in vlottende middelen		
-mutatie vorderingen	€ 32.937	-€ 33.766
-mutatie kortlopende schulden	-€ 69.841	€ 26.700
	<u>-€ 36.903</u>	<u>-€ 7.066</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>€ 606.869</u>	<u>€ 747.155</u>
Intrestbate	€ 5.965	€ 9.708
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	<u>€ 612.835</u>	<u>€ 756.862</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
	-€	
Investerings in materiële vaste activa	183.769	-€ 141.539
Desinvesteringen in materiele vaste activa	€ 0	€ 0
Desinvesteringen in financiële vaste activa	€ 480	€ 480
	<u>€ 480</u>	<u>€ 480</u>
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten:	<u>-€ 183.289</u>	<u>-€ 141.059</u>
mutatie liquide middelen	€ 429.546	€ 615.805

TOELICHTING OP DE BALANSPOSTEN 2018

(Bedragen in €)

Toelichting mutaties materiële vaste activa 2018

	Gebouwen	Terreinen	Inventaris en apparatuur	Totaal
Aanschafprijs 1-1-2018	3.349.498	5.735	1.873.337	5.228.570
Cumulatieve afschrijvingen 1-1-2018	-2.979.319	0	-1.310.018	-4.289.337
Boekwaarde 1-1-2018	370.179	5.735	563.319	939.233
Mutaties boekjaar:				
Investerings	0	0	183.769	183.769
Desinvesteringen			-158.528	-158.528
Afschrijvingen desinvesteringen			158.528	158.528
Afschrijvingen	-68.130	0	-128.343	-196.473
Saldo	-68.130	0	55.426	-12.704
Aanschafprijs 31-12-2018	3.349.498	5.735	2.110.202	5.465.435
Cumulatieve afschrijvingen 31-12-2018	-3.047.448	0	-1.491.455	-4.538.903
Boekwaarde 31-12-2018	302.050	5.735	618.746	926.532

De Stichting bezit van het totale terrein van 48.538 m² zelf 4.553 m², hetgeen gewaardeerd is tegen de verkrijgingprijs van € 5.735,-. De rest van het terrein is economisch eigendom van de Gemeente.

De afschrijvingstermijn op investeringen in gebouwen varieert tussen 10 en 20 jaar, op inventaris tussen 5 en 15 jaar en op apparatuur tussen 3 en 7 jaar.

Toelichting mutaties financiële vaste activa 2018

Geamortiseerde waarde

	Boekwaarde	Investerings	Desinvest.	Resultaat	Boekwaarde	Koers
	31-dec-17	2018	2018	2018	31-dec-18	31-dec-18
Staatsobligaties Nederland 93/23 7,5%	25.094	0	0	-480	24.614	132,02%
	25.094	0	0	-480	24.614	

Toelichting op de vlottende activa per 31 december 2018

	31-dec-18		31-dec-17	
Vorderingen:				
Debiteuren	26.643		31.294	
Te ontvangen omzetbelasting	0		0	
Vooruitbetaalde kosten	55.835		78.486	
Te ontvangen intrest	5.894		10.115	
Overlopende activa overige	2.740		4.155	
Totaal vorderingen		91.113		124.050
Liquide middelen				
Kasmiddelen	0		1.126	
Tegoeden op bank- en girorekeningen	5.033.559		4.602.891	
Totaal liquide middelen		5.033.559		4.604.017
Totaal vlottende activa		5.124.672		4.728.067

Toelichting op het eigen vermogen per 31 december 2018

Eigen vermogen	saldo		bestemming expl saldo	saldo
	31-dec-17		2018	31-dec-18
Algemene Reserve	2.658.160		218.084	2.876.244
Publieke bestemmingsreserve:				
Reserve risico's	465.500		93.500	559.000
Private bestemmingsreserve:				
Ouderbijdragen	38.137		-1.709	36.428
Privaat bestemmingsfonds:				
H. Witsfonds	0		36.153	36.153
Totaal eigen vermogen	3.161.797		346.029	3.507.825

De Algemene Reserve is ontstaan door bijdragen van het Rijk en anderen.

De reserve risico's is gevormd om de risico's zoals gedefinieerd in de risico-analyse af te dekken.

Het bestemmingsfonds ouderbijdragen is gemuteerd voor het verschil tussen gerealiseerde baten inzake vrijwillige ouderbijdragen en de lasten behorend bij de in de vrijwillige ouderbijdrage opgenomen zaken.

In 2018 is het restant van een in 2015 ontvangen legaat inzake een nalatenschap van mevrouw H. Wits vrijgevalle uit de schulden en ten gunste gebracht van het privaat bestemmingsfonds H. Wits. Deze vrijval betrof € 39.470. Ten laste van dit bestemmingsfonds privaat zijn vervolgens kosten van excursies van de sectie Frans gebracht.

Toelichting op de voorzieningen per 31 december 2018

Voorzieningen	mutaties				saldo 31-dec-18	kortlopend < 1 jaar	langlopend > 1 jaar
	saldo 31-dec-17	dotaties 2018	onttrekkingen 2018	vrijval 2018			
Personele voorzieningen:							
Jubileumvoorziening	68.727	29.091	8.479	0	89.339	8.625	80.714
Werkloosheidsbijdragen	69.072	43.835	18.076	0	94.831	16.035	78.796
Langdurig zieken	157.288	57.099	118.836		95.551	62.738	32.813
Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid	54.773	37.237		0	92.010	0	92.010
Totaal personele voorzieningen	349.860	167.262	145.391	0	371.731		
Groot onderhoud	1.136.035	140.000	54.633	0	1.221.400		
Totaal voorzieningen	1.485.895	474.523	345.415	0	1.593.131		

Toelichting op de kortlopende schulden per 31 december 2018

Kortlopende schulden	31-12-2018		31-12-2017	
Crediteuren	77.196		106.548	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	333.845		311.046	
Pensioenen	96.907		89.765	
Vooruitontvangen subsidies OCW	31.248		39.589	
Vooruitontvangen ouderbijdrage	75.577		68.429	
Vakantiegeld, bindingstoelage en persoonlijk budget	251.780		254.775	
Egalisatierekeningen	42.857		48.402	
Overige passiva	65.451		126.147	
Totaal kortlopende schulden		974.860		1.044.701

De ouderbijdrage van het lopende schooljaar wordt voor 5/12 deel toegerekend aan 2018 en voor 7/12 deel aan 2019. De per 31 december méér ontvangen bijdragen worden op de balans als kortlopende schuld opgenomen.

G1. Verantwoording van subsidies waarvan het eventuele overschot wordt toegevoegd aan de lump sum

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking	
	Kenmerk	Datum			geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Studieverlof 2017	DL/B/110284	6-5-2009	€ 10.286	€ 10.286	X	
Studieverlof 2018	DL/B/110284	6-5-2009	€ 24.002	€ 24.002		X
		totaal	<u>€ 34.288</u>	<u>€ 34.288</u>		

G2. Verantwoording van subsidies die volledig aan het doel/activiteit moeten worden besteed met verrekening van het eventuele overschot

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum				
		totaal	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar.

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Saldo 1-1-2018	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten 31-12-2018	Saldo nog te besteden
	Kenmerk	Datum						
		totaal	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>

Afschrijf- termijn	saldo 31-dec-17	ontvangen inv subs 2018	toegerekende subsidies 2018	saldo 31-dec-18
-----------------------	--------------------	-------------------------------	-----------------------------------	--------------------

Verloop egalisatierekening doelsubsidies

2 lok meubilair	20	3.000	0	500	2.500
infra netwerk studiehuis	10	0	0	0	0
verbouwing studiehuis	10	0	0	0	0
Betalokalen bouw 2007	10	0	0	0	0
Betalokalen inrichting 2007	10	0	0	0	0
Betalokalen ICT 2007	5	0	0	0	0
Betalokalen bouw en inr 2008	10	0	0	0	0
NB Bètabedragen zijn steeds max de helft vd kosten					
Totaal Rijk		3.000	0	500	2.500

Verloop egalisatierekening gemeente

Uitbreiding 10 lokalen L-gebouw	10	0	0	0	0
Atrium (overkapping patio)+airco	10	0	0	0	0
Handvaardigheid theorielokaal	10	0	0	0	0
1e inrichting meubilair	20	45.405	0	5.045	40.360
	10	0	0	0	0
Totaal gemeente		45.405	0	5.045	40.360

Verloop egalisatierekening Universum Programma

5 beamers multimedia lokalen	6	0	0	0	0
Inrichting L60 2006, rest Bètasubs	10	0	0	0	0
bekabeling L50, L60, L85-8, C25, L62-66-80	5	0	0	0	0
leerlingsets binaslok,C24+23, bord L62	10	0	0	0	0
7 beamers betalokalen	6	0	0	0	0
toetsenborden, schermen L88,L89	5	0	0	0	0
infra C23 tm C26,binaslok en L67	5	0	0	0	0
Totaal Universum Programma		0	0	0	0

Verloop egalisatierekening Focusgelden

2 kantoren leerlingbegeleiders	10	0	0	0	0
meubilair en inr kantoren II beg	10	0	0	0	0
Totaal Focusgelden		0	0	0	0

Totaal generaal		48.405	0	5.545	42.858
------------------------	--	---------------	----------	--------------	---------------

Toelichting op de egalisatierekeningen:

Egalisatierekeningen waren voor meerjarige doelsubsidies verplicht sinds het verslagjaar 2000. De verstrekte subsidie wordt verminderd met de investering die ervan gedaan is, en de afschrijvingslasten die uit de investering voortkomen, worden gecompenseerd door jaarlijkse vrijval van de egalisatierekening voor hetzelfde bedrag. Als de investering is afgeschreven, staat de egalisatierekening voor die post op 0.

Dezelfde systematiek wordt ook gehanteerd voor investeringen die gedaan zijn met gelden van het Unversumprogramma, de Gemeente Eindhoven en de Focusgelden.

Niet uit de balans blijvende verplichting en activa

In juli 2017 heeft het Lorentz Casimir Lyceum een contract afgesloten met Baars adviesbureau voor het begeleiden bij de realisatie van het voorlopig ontwerp van fase 1 van de upgrade/transformatie van het schoolgebouw. De contractwaarde was € 135.520 incl. BTW. De werkzaamheden zijn in januari 2018 afgerond. Vervolgens is door Baars adviesbureau gestart met het uitwerken van het voorlopig ontwerp naar een bestek. Tussentijds, in april 2018, is deze opdracht beëindigd na afstemming met de gemeente Eindhoven. Van de 10 termijnen heeft het Lorentz Casimir Lyceum uiteindelijk 5 termijnen voldaan aan Baars Adviesbureau. De laatste van deze 5 termijnen is voldaan in maart 2019. De betaalde termijnen zijn in de balans opgenomen als een vordering op de gemeente Eindhoven omdat zij eigenaar is van het gebouw.

In 2017 is de school een partnership voor onbepaalde tijd aangegaan met De Kruijff waarin is afgesproken dat De Kruijff in principe alle busvervoer verzorgt ten behoeve van alle excursies naar binnen- en buitenland. De overeenkomst is per schooljaar opzegbaar.

Asbestsanering van de L60 vleugel zal plaatsvinden in twee fasen. De eerste fase is uitgevoerd in de kerstvakantie. De tweede fase zal plaatsvinden in de meivakantie. De totale kosten van deze sanering bedragen € 45.109.

In 2014 heeft het Lorentz Casimir Lyceum in Orionverband een nieuw leasecontract gesloten met Canon Nederland B.V. voor digitale kopieer- en afdruksystemen. Het contract heeft een looptijd van vijf jaar. De vaste leaseprijs per jaar is € 15.017.

Per 1 oktober 2014 heeft de school een schoonmaakcontract afgesloten met Essential Schoonmaakdiensten B.V. Het is een driejaarscontract, met drie keer een optie tot verlenging met een jaar, met een jaarlijkse verplichting voor schoonmaak en glasbewassing van € 176.545.

De school heeft in 2008, conform de regelgeving, de vordering op het Ministerie van OC&W afgeboekt die kan ontstaan als de school in enig jaar op een ander moment dan 1 augustus wordt opgeheven. Hier is dus sprake van een voorwaardelijk actief. De hoogte van deze theoretische vordering is € 549.052.

Verbonden partijen

De Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven (Stichting ABVOE) heeft in het kader van de jaarrekening geen relatie met een verbonden partij, waarbij de stichting een beslissende zeggenschap in het financiële en operationele beleid heeft. De Stichting ABVOE is lid van het Regionaal Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs Eindhoven en Kempenland.

Naam: Stichting Regionaal Samenwerkingsverband voor Passend Voortgezet Onderwijs Eindhoven en Kempenland
Statutaire zetel: Lupinestraat 14, 5614 GM Eindhoven

Rechtsvorm: Stichting

Belangrijkste activiteit: In het samenwerkingsverband zijn 39 scholen uit het regulier en speciaal voortgezet onderwijs uit de regio Eindhoven en Kempenland verenigd om iedere jongere een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs te bieden.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018

(bedragen in €)

BATEN:	2018	2017
<u>Rijksbijdragen</u>		
Rijksbijdrage OCW	8.166.531	7.968.661
Overige subsidies OCW	813.046	766.231
Doorbetalingen rijksbijdrage samenwerkingsverbanden	<u>209.107</u>	<u>208.911</u>
	9.188.683	8.943.803
<u>Overheidsbijdragen</u>		
Overige gemeentelijke bijdragen en -subsidies	7.546	8.920
<u>Overige baten</u>		
Opbrengst verhuur	9.472	10.377
Ouderbijdragen	227.680	247.158
Overige	<u>62.459</u>	<u>20.008</u>
Totaal	<u>299.612</u>	<u>277.543</u>
<u>Totale baten</u>	9.495.841	9.230.266
LASTEN:	2018	2017
Personeelslasten		
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten:		
Lonen en salarissen	5.715.364	5.488.979
Sociale lasten	716.445	660.592
Pensioenlasten	853.675	790.852
Overige personele lasten:		
Dotaties personele voorzieningen	72.926	242.212
Lasten personeel niet in loondienst	82.767	56.543
Overige	146.542	149.022
Ontvangen vergoedingen:		
Overige uitkeringen die de personeelslasten verminderen	<u>-54.626</u>	<u>-31.667</u>
Totaal personele lasten	7.533.092	7.356.532
Afschrijvingen		
Afschrijvingen materiele vaste activa	196.473	247.778
Huisvestingslasten		
Klein onderhoud gebouwen	46.174	34.558
Energie en water	100.912	117.515
Heffingen	3.584	3.878
Dotatie voorziening groot onderhoud	140.000	130.000
Overige huisvestingslasten	<u>236.522</u>	<u>242.663</u>
Totaal huisvestingslasten	527.192	528.613
Overige lasten		
Administratie en beheer	262.198	235.167
Inventaris en apparatuur	62.018	152.606
Leer- en hulpmiddelen	406.131	379.338
Overige	<u>168.195</u>	<u>115.781</u>
Totaal overige lasten	898.541	882.892
Financiële baten en lasten		
Financiële baten:		
Rentebaten	5.965	10.188
Financiële lasten:		

Waarderverminderingen van effecten
Totaal financiële baten en laten

480

480
5.485

9.708

Personele bezetting in FTE per ultimo 2018

	2018	2017
Management & Directie	4	4,2
Onderwijzend personeel	72,13	70,9
Overige medewerkers	23,93	22,8
Totale personele bezetting in FTE	100,1	97,9

Accountantskosten 2018

	2018		2017	
Totale honoraria jaarrekeningcontrole	15.954		15.730	
Totale honoraria niet-controlediensten	696		448	
		16.650		16.178

Toelichting op de verschillen tussen realiteit en begroting 2018

Per saldo was het resultaat 2018 € 211.562 hoger dan begroot. De belangrijkste afwijkingen betroffen:

- Hogere bate uit hoofde van passend onderwijs (+ € 35.653)
- Het ziekteverzuim in 2018 is gedaald ten opzichte van 2017 leidend tot lagere personeel gerelateerde kosten (+ € 61.000)
- Minder investeringen i.v.m. het nog niet starten van de upgrade/transformatie leidend tot lagere afschrijvingskosten (+ € 50.136)
- Hogere dotatie aan de voorziening groot onderhoud (- € 90.000)
- Lagere kosten klein onderhoud i.v.m. onzekerheid over de huisvestingsplannen (+ € 19.276)
- Lagere kosten voor lesmateriaal (+ € 50.000)

Voorstel resultaatbestemming 2018

Resultaat 2018	€	346.029
Toe te voegen aan Algemene reserve	€	218.085
Toe te voegen aan publieke bestemmingsreserve risico's	€	93.500
Te onttrekken aan private bestemmingsreserve ouderbijdragen	€	-1.709
Toe te voegen aan privaat bestemmingsfonds H. Wits	€	36.153

Toelichting op het voorstel:

De risico-analyse is geactualiseerd, leidend tot een verhoging van de bestemmingsreserve risico's. Voor het bepalen van de mutatie van de private bestemmingsreserve ouderbijdragen is het verschil bepaald tussen de gerealiseerde baten inzake vrijwillige ouderbijdragen en de daaraan gerelateerde lasten. Het leegaat inzake een nalatenschap van mevrouw H. Wits is in 2018 vrijgevallen. Voor dat bedrag is een privaat bestemmingsfonds gevormd. Onttrekkingen betreffen specifieke kosten van de sectie Frans.

Gebeurtenissen na balansdatum

In april 2019 is een overeenkomst ondertekend tussen de gemeente Eindhoven en Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven betreffende herijking van het Integraal Huisvestingsplan. Hierin is nieuwbouw van de school het uitgangspunt.

WNT verantwoording 2018 Lorentz Casimir Lyceum

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op het Lorentz Casimir Lyceum. Het voor het Lorentz Casimir Lyceum toepasselijke bezoldigingsmaximum in 2018 is €133.000. (bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse C). Complexiteitspunten per criterium:

- Driejaarsgemiddelde totale baten, aantal complexiteitspunten = 4
- Driejaarsgemiddelde aantal leerlingen, aantal complexiteitspunten = 1
- Gewogen aantal onderwijssoorten, aantal complexiteitspunten = 2

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	J. Baart	P.A.B.M. van Dijk	H.M.H.G. Prinsen	P.M. Verstegen-Bogers	M. Braat
Funciegegevens	rector/bestuurder	conrector	conrector	conrector	conrector
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/10	01/08 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 100.698	€ 81.389	€ 82.435	€ 70.159	€ 31.495
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.632	€ 13.087	€ 13.087	€ 10.950	€ 5.178
<i>Subtotaal</i>	€ 117.330	€ 94.476	€ 95.522	€ 81.108	€ 36.673
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 133.000	€ 133.000	€ 133.000	€ 110.829	€ 55.417
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 117.330	€ 94.476	€ 95.522	€ 81.108	€ 36.673
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017					
Funciegegevens	rector/bestuurder	conrector	conrector	conrector	n.v.t.
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	n.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0	N.v.t.
Dienstbetrekking	ja	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 96.686	€ 79.496	€ 79.944	€ 76.061	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.557	€ 12.430	€ 12.658	€ 13.080	N.v.t.
<i>Subtotaal</i>	€ 112.243	€ 91.926	€ 92.603	€ 89.142	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 129.000	€ 129.000	€ 129.000	€ 129.000	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 112.243	€ 91.926	€ 92.603	€ 89.142	N.v.t.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	J.E. Blankevoort	P.C.A. Aben	G.J. van der Haak	M.C.T.M. List-de Roos	O. Raz	A.T.G. van Dijk-Colen	B. van Ek	H.P.J. Berkvens
Functiegegevens	voorzitter Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/07	01/01 - 31/05	01/01 - 30/09	01/10 - 31/12	01/10 - 31/12	01/10 - 31/12
Bezoldiging								
Totale bezoldiging	€ 3.048,00	€ 2.540,00	€ 1.481,67	€ 1.058,33	€ 1.905,00	€ 635,00	€ 635,00	€ 635,00
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 19.950,00	€ 13.300,00	€ 7.758,00	€ 5.542,00	€ 9.975,00	€ 3.325,00	€ 3.325,00	€ 3.325,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017								
Functiegegevens	voorzitter Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging								
Totale bezoldiging	€ 3.000,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 19.350,00	€ 12.900,00	€ 12.900,00	€ 12.900,00	€ 12.900,00	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

X Overige gegevens

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam instelling: Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven (afgekort ABVOE)

Adres: Celebeslaan 10-20

Postcode/plaats: 5641 AG EINDHOVEN

Telefoon: 020-2909420

Fax: 040-2908749

E-mail: school@lcl.nl

Internet site: <http://www.lcl.nl>

Bestuursnummer: 40232

Contactpersoon: Joyce Bouwens

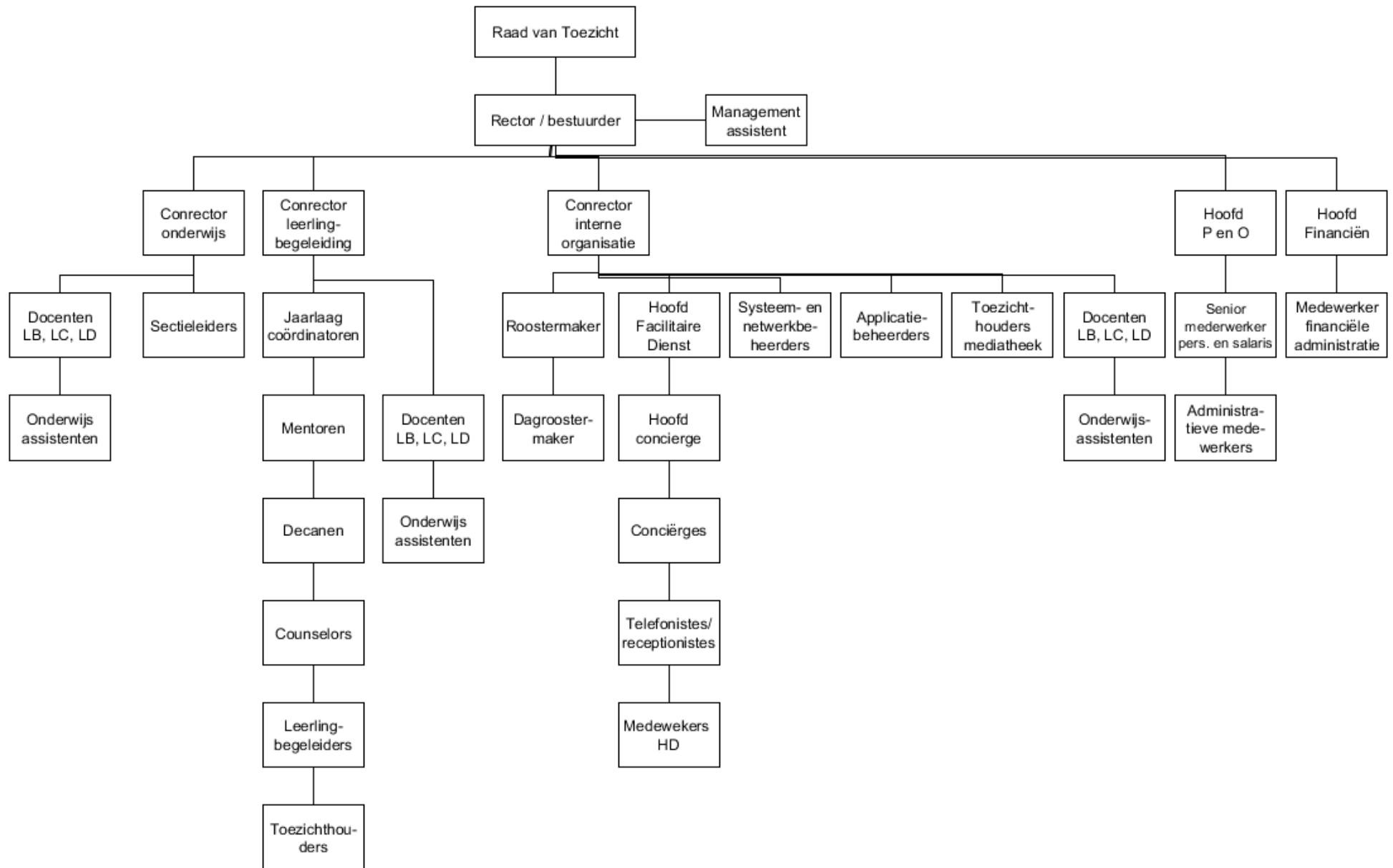
Telefoon: 040-2909425

E-mail: bouwens.j@lcl.nl

Brinnummer: 25KX

Naam van de school: Lorentz Casimir Lyceum

Sector: VO (havo-vwo)

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven
Celebeslaan 10
5641 AG EINDHOVEN

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven te EINDHOVEN gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2018;
- (2) de staat van baten en lasten over 2018; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Algemeen Bijzonder Voortgezet Onderwijs Eindhoven zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 (j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

accountants
onderwijs & kinderopvang

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 5 juni 2019
Wijs Accountants

Was getekend: M.A.M. Heijligers AA

Kenmerk: 2019.0093.conv

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsse
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsse

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl